

TARİHİN MEŞALESİ

TORCH OF HISTORY

LOZAN

SAYI: 1

LOUSANNE

MAYIS 2025

Bu dergi, TED Edirne Koleji Anadolu Lisesi tarafından tarih dergisi olarak Türkçe ve İngilizce çift dil şeklinde her yıl 19 Mayıs tarihinde yılda bir kez çıkarılır. 2025 yılı teması “Lozan Anlaşması” olarak belirlenmiştir.

TARİHİN MEŞALESİ

TORCH OF HISTORY

YAYIN YÖNETMENLERİ

UMUT EREN
AHMET UZUNÇINAR

DİJİTAL DÜZENLEME

UMUT EREN
BORA VARDAR

İÇERİK DENETLEME

AYSUN NOİÇ
BANU BALCI
UĞUR AKINLAR
CANSU TÜRKSOY GÖNÜL

YAZARLAR

AHMET UZUNÇINAR
UMUT EREN
BORA VARDAR
OĞUZHAN BİRER
BELİZ KAPANCI
ALİ ARAS KARACAN
KEREM ÜNSAL
ALPER BULUT
RÜZGAR ÖZGÜN KURULTAK
TUNÇ İLK
ÖZÜM SENA GÜDÜL
BEYLEM MERİÇ YÜCEL

ÇİZERLER

BURAK YÜCE
BEYLEM MERİÇ YÜCEL
ADA EZGİ PÖGE
BENSU RÜYA GÜNCAN

BULMACA

UMUT EREN

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

LOZAN'IN GÖLGESİNDE GELECEĞİN IŞIĞINDA	4
LOZAN' A GİDEN YOL	8
LOZAN ANLAŞMASI'NIN EĞİTİMDEKİ YERİ	12
LOZAN'IN İNGİLİZ AKTÖRÜ "LORD CURZON"	16
LOZAN ANITI,EDİRNE	18
LOZAN TARİH MÜZESİ	22
KİTAPLARIN GÖZÜNDEN LOZAN	24
LOZAN ANTLAŞMASINI KONU ALAN FİLM, DİZİ VE BELGESELLER	27
LOZAN ANLAŞMASI'NIN KAZANIMLARI	30
SAVAŞ MEYDANINDAN DİPLOMATİK BAŞARIYA	34
NUTUK'TAN LOZAN'A BAKIŞ	36
RUSYA' NIN LOZAN'A VE MONTRÖ'YE BAKIŞI	38
LOZAN BULMACA	40
ÖĞRENCİLERİMİZİN ÇİZİMLERİYLE LOZAN	43
RÖPORTAJ	49
GEZİ VE DERGİ HAZIRLIĞINDAN KARELER	52

ÖN SÖZ

FOREWORD

Değerli Okurlarımız,

TED Edirne Koleji Anadolu Lisesi olarak bir ilke imza atıyor, okulumuzun ilk Tarih dergisi olan “TARİHİN MEŞALESİ”ni (TORCH OF HISTORY) sizlerin beğenisine sunuyoruz.

Bir milletin kaderini yeniden yazdığı, diplomasiyle zafer kazandığı bir dönüm noktasıdır Lozan Antlaşması. Cumhuriyet tarihimizin temellerinden biri olan bu büyük anlaşma, yalnızca bir barış metni değil; aynı zamanda Türkiye'nin egemenliğini tüm dünyaya ilan ettiği bir bağımsızlık belgesidir.

Biz de ilk sayımızda, okulumuzun BİYP 10. sınıf öğrencilerinden oluşan dergi ekibimizle Lozan Antlaşması'nın hem siyasi hem de tarihî boyutlarını derinlemesine inceleyerek aynı zamanda bu büyük mücadelenin simgesel bir yapısı olan Lozan Anıtı'nı da mercek altına alıyoruz. Öğrencilerimizin bu konu hakkındaki çalışmalarını uluslararası standartları göz önünde bulundurarak Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki dilde hazırladık. Dergimizin ilk sayısının 19 Mayıs'ta yayımlanması da bizler için gurur verici.

Tarihi sadece geçmişte aramayan, onu bugüne taşıyan ve geleceğe ışık tutan, herkese hitap eden bu dergimizin; siz okurlarımıza ilham vermesini diliyoruz.

Keyifli okumalar dileriz.

Dear Readers,

As TED Edirne College Anatolian High School, we are proud to present a first: the inaugural issue of our history magazine, "TORCH OF HISTORY."

The Treaty of Lausanne marks a turning point in which a nation rewrote its destiny and secured victory through diplomacy. As one of the foundational documents of our Republican history, this great agreement is not merely a peace treaty; it is a declaration of independence in which Turkey proclaimed its sovereignty to the entire world.

In this first issue, our editorial team composed of 10th-grade BİYP students takes a deep dive into both the political and historical dimensions of the Treaty of Lausanne, while also examining the symbolic monument of this great struggle: the Lausanne Monument. We prepared our students' work on this subject in both Turkish and English, adhering to international standards. Publishing the first issue of our magazine on May 19 is a source of pride for us. We hope this magazine, which does not seek history solely in the past but brings it into the present and sheds light on the future, will inspire all our readers.

Enjoy your reading!

LOZAN'IN GÖLGESİNDE GELECEĞİN IŞIĞINDA

Lozan'a doğru ilerlerken zihnimde bir başka yolculuk başladı. 1923'te, Türkiye'nin uluslararası alandaki varlığını kabul ettiren büyük bir diplomatik hamlenin gerçekleştiği bu şehirde bulunmak, tarihi yalnızca okumak değil; adeta solumak gibiydi.

Leysin'den Vevey'e Bir Eğitim ve Tarih Yolculuğu

Bir dağ kasabasında, göğe uzanan çamların arasında sessizce yükseliyor Leysin Amerikan Koleji. İsviçre'nin zarif dokusunda saklı bu okul; sadece bir eğitim kurumu değil, farklı ülkelerden gelen gençlerin geleceği birlikte inşa ettiği bir kültür adası gibi. Türkiye'den bu okulun yollarına düşerken düşündüğüm tek şey, tarihle iç içe bir coğrafyada eğitimin nasıl bir anlam kazandığıydı.

Okulun kampüsünde yürürken farklı dillerin birbiriyle harmanlandığına tanık oldum. Sınıflarda Japonya'dan Brezilya'ya, Nijerya'dan Kanada'ya kadar pek çok ülkeden öğrenci vardı. Öğretmen kadrosu da tıpkı öğrenciler gibi çok uluslu idi.

An Educational and Historical Journey from Leysin to Vevey

Rising quietly among the pine trees stretching toward the sky, Leysin American School stands like a hidden gem in the elegant fabric of Switzerland. It is not merely an educational institution but a cultural island where young people from various countries come together to build the future. As I set out from Turkey on the path to this school, the only thought on my mind was what kind of meaning education gains in a geography so intertwined with history.

As I walked through the school campus, I witnessed different languages blending with one another. In the classrooms, students came from countries ranging from Japan to Brazil, from Nigeria to Canada. The faculty was just as multinational as the student body

Bu çeşitlilik, sadece kültürel değil; aynı zamanda düşünsel bir zenginlik yaratıyordu. Bu ortamda öğrenci olmak, yalnızca bilgi edinmek değil, dünyayı anlamaya başlamak demekti.

Lozan'a doğru inerken zihnimde bir başka yolculuk başladı. 1923'te, Türkiye'nin uluslararası alandaki varlığını kabul ettiren büyük bir diplomatik hamlenin gerçekleştiği bu şehirde bulunmak, tarihi yalnızca okumak değil, adeta solumak gibiydi.

Rumine Sarayı'nın önünden geçerken, 24 Temmuz günü o salonda imzalanan barışın ne kadar zor kazanıldığını düşündüm. Ve bir an için gözümde o masa, o belgeler ve İsmet Paşa'nın yüzü canlandı.

Vevey'e geçtiğimde gölün kıyısında bir dinginlik karşıladı beni. Bir zamanlar Charlie Chaplin'in de yaşadığı bu şehir, sanat ve zarafetin iç içe geçtiği bir yer. Ama benim için Vevey, Lozan'a çıkan yolun bir parçasıydı. Gölün durgun sularına yansıyan dağ silüetleri arasında, bir ülkenin kaderinin nasıl değiştiğini düşünüyordum.

This diversity fostered not only cultural but also intellectual richness. To be a student in such an environment was not just to acquire knowledge, but to begin understanding the world.

As I descended toward Lausanne, another journey began in my mind. To be in the city where a major diplomatic move affirming Turkey's presence on the international stage was made in 1923 was not just to read history—it was to breathe it.

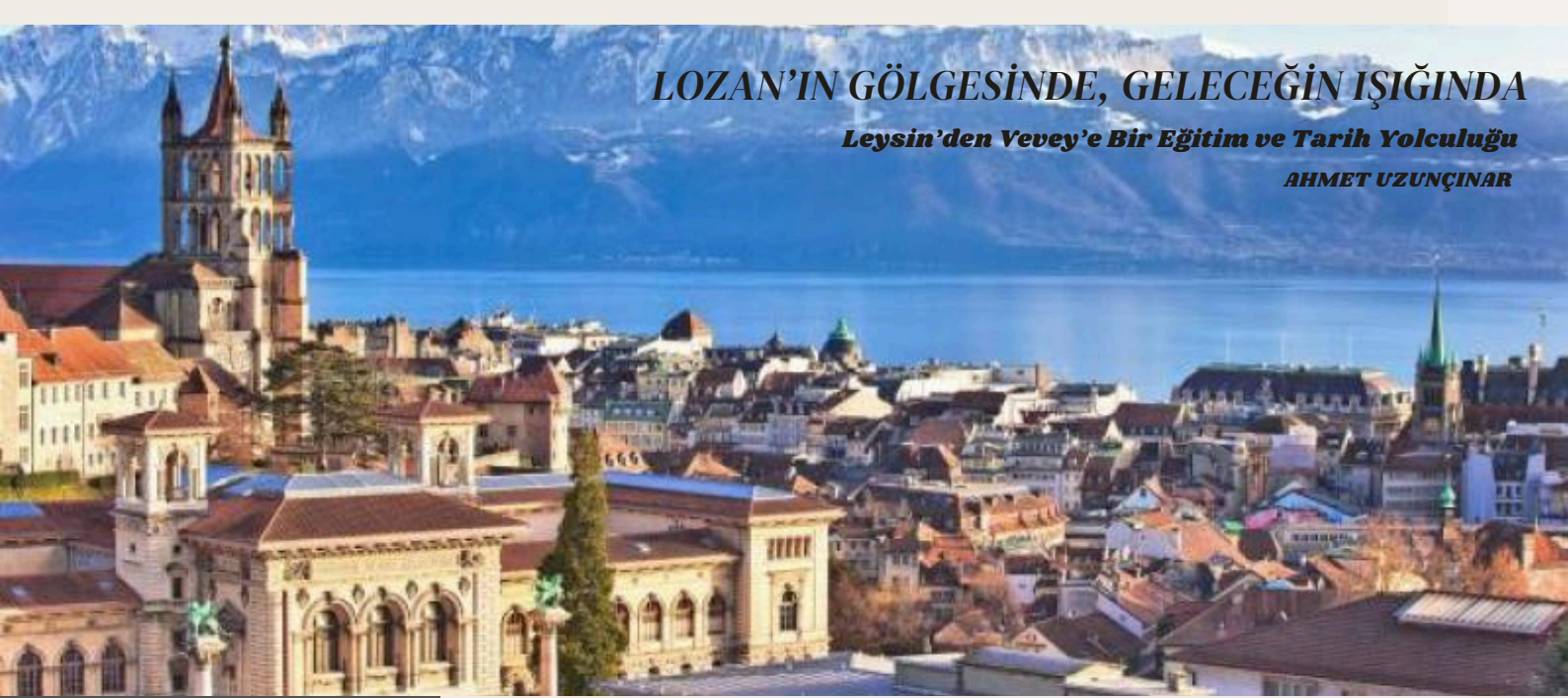
Passing in front of the Palais de Rumine, I thought about how hard-won the peace signed there on July 24 had been. For a moment, I imagined that table, those documents, and the face of İsmet Pasha.

When I reached Vevey, a calm welcomed me by the lakeshore. This city, once home to Charlie Chaplin, is a place where art and elegance intertwine. But for me, Vevey was part of the road that led to Lausanne. Among the mountain silhouettes reflected on the still waters of the lake, I thought about how the destiny of a nation had changed.

LOZAN'IN GÖLGESİNDE, GELECEĞİN IŞIĞINDA

Leysin'den Vevey'e Bir Eğitim ve Tarih Yolculuğu

AHMET UZUNÇINAR

Bu gezi bana bir kez daha gösterdi ki, eğitim sadece ders kitaplarında değil, adım attığım her yerde seni bulur. Lozan'da barışı inşa eden irade ile Leysin'de geleceğini inşa eden gençler arasında görünmeyen ama çok güçlü bir bağ var. Her iki yerde de ortak bir amaç vardı: Daha aydınlık bir gelecek.

Lozan Tarih Müzesi'ni gezerken karşıma çıkan ilk şey, Türkiye'nin Lozan Antlaşması'yla netleşen sınırlarını gösteren büyük bir haritaydı. Bu, yalnızca bir coğrafi çizim değil; aynı zamanda bağımsızlık iradesinin sınırlarını belirleyen bir hafıza taşıydı.

This trip once again showed me that education is not confined to textbooks; it finds you wherever you step. There is an invisible yet powerful bond between the will that built peace in Lausanne and the youth building their futures in Leysin. In both places, there was a shared purpose: a brighter future.

The first thing I encountered in the Lausanne History Museum was a large map showing the borders of Turkey clarified by the Treaty of Lausanne. This was not merely a geographical drawing, but a memory marker that defined the boundaries of the will for independence.

Lozan Tarih Müzesi'ni gezerken karşıma çıkan ilk şey, Türkiye'nin Lozan Antlaşması'yla netleşen sınırlarını gösteren büyük bir haritaydı.

Müzenin duvarlarında o döneme ait karikatürler, antlaşmayı imzalayan devletlerin masa etrafındaki yerleşim planı ve Osmanlıdan kalma belgeler sergileniyordu. Antlaşmanın imzalandığı orijinal masa, sanki hâlâ bir şeyler söylemek ister gibiydi.

İsmet Paşa'nın sabırla yürüttüğü müzakereleri düşündüm; Lord Curzon'un yüzüne karşı haykırdığı eşitlik taleplerini... O günlerde Türk heyeti masaya bir "eşit taraf" olarak oturmak için mücadele etmişti. Bugün Leysin'deki o çok uluslu eğitim ortamında gençlerin yan yana oturuyor oluşu, belki de o masadaki büyük eşitlik idealinin farklı bir tezahürüydü.

Bu seyahat bana yalnızca tarih anlatmadı; aynı zamanda geleceğe nasıl bakmam gerektiğini de hatırlattı. TED Edirne Kolejinde öğrencilerimize öğrettiğimiz çağdaşlık, özgürlük ve eleştirel düşünce değerlerinin köklerinin, Lozan'da atılan imzaların içinde olduğunu görmek heyecan vericiydi. Eğitim ve tarih, birbirinden ayrı yürüyen iki hat değil; birbirini sürekli besleyen, dönüştüren ve birlikte ilerleyen yollardır.

On the museum walls were political cartoons from that era, seating plans of the states at the negotiation table, and documents inherited from the Ottoman period. The original table where the treaty was signed seemed as though it still had something to say.

I thought of İsmet Pasha's patient negotiations; of his cries for equality in the face of Lord Curzon. In those days, the Turkish delegation fought to be seated as an "equal party" at the table. Today, the multinational educational setting in Leysin, where young people sit side by side, perhaps reflects a different manifestation of that grand ideal of equality.

This journey did not merely recount history to me; it also reminded me how I should look to the future. It was thrilling to see that the values we teach our students at TED Edirne College—modernity, freedom, and critical thinking—have their roots in the signatures made at Lausanne. Education and history are not two separate paths; they are roads that continuously nourish, transform, and advance together.

Sevgili Öğrenciler,

Bir gün yolunuz düşerse, Lemman Gölü'nün kıyısında yürüyün. Gözlerinizi gökyüzüne kaldırın ve o gölün sularına yansıyan tarihimize bir bakın. Orada göreceğiniz şey yalnızca geçmişimiz değil; sizlerin yani bu ülkenin geleceğini kuracak olan zihinlerin taşıması gereken mirastır. Lozan; sadece bir barış değil, aynı zamanda bir bilinçtir. Tıpkı eğitimin kendisi gibi.

Dear students,

If your path ever leads you there, walk along the shores of Lake Geneva. Raise your eyes to the sky and look into the history reflected in the lake's waters. What you'll see there is not only our past, but also the legacy that your minds—those who will shape the future of this country—must carry. Lausanne is not just a peace; it is also a consciousness. Just like education itself.

LOZAN'A GİDEN YOL

THE ROAD TO LAUSANNE

Her şey 19 Mayıs 1919'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Samsun'a çıkarak bağımsızlık meşalesini yakmasıyla başlamıştı. O gün, umutsuzluk içindeki Anadolu'da dirilişin ilk adımı atılmıştı. Tarihimizin en destansı yolunun "Lozan'a Giden Yol"un ilk adımıydı, bu. Havza'dan Amasya'ya, Erzurum'dan Sivas'a ve nihayet başkent olacak Ankara'ya giden yol, milli mücadelenin yoluydu.

Kurtuluş mücadelemizin hedefini, Amasya Genelgesi'nde "Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." sözleriyle açıkça ilan eden 9. Ordu Müfettişi Mustafa Kemal, halkı isyana teşvik etmek suçlamalarıyla İstanbul'a geri çağırılıyordu. Kurtuluş yolundan asla dönmeyeceğini, o çok sevdiği mesleğinden istifa ederek ispatlıyordu. "Sine-i millete döndüm." sözleri dilinde, Erzurum Kongresi yolunda Mondros Ateşkes Anlaşması'na meydan okuyordu. Asıl meydan okuyuşu, Sivas'taki ulusal kongreden sonra sözün millete ait olduğu Büyük Millet Meclisi' nin açılışıyla yapmıştı.

It all began on May 19, 1919, when Gazi Mustafa Kemal Atatürk landed in Samsun and ignited the torch of independence. That day marked the first step of a national awakening in a hopeless Anatolia—indeed, it was the first step on the most epic path in our history: *the road to Lausanne*. The journey from Havza to Amasya, from Erzurum to Sivas, and finally to Ankara—destined to be the capital—was the path of national struggle.

The goal of our War of Independence was clearly declared by the 9th Army Inspector Mustafa Kemal in the Amasya Circular: "*The nation's independence will be saved by the nation's own determination and resolve.*" For this, he was summoned back to Istanbul on charges of inciting rebellion. But he proved his unwavering commitment to the path of liberation by resigning from the military profession he loved so dearly. With the words "*I have returned to the bosom of the nation,*" he challenged the Armistice of Mudros on the road to the Erzurum Congress. The real challenge, however, came after the Sivas Congress, with the opening of the Grand National Assembly of Turkey, where sovereignty now belonged to the people.

Halkın işgallere karşı direnişe geçmesi, Kuvay-ı Milliye ruhunun doğması Lozan'a giden yolun en kıymetli kilometre taşlarındandı. Mondros'un ağır şartları altında işgale uğrayan vatan toprağı, Mustafa Kemal Paşa'nın liderliğinde ve milletimizin azmiyle savunulmuştu. Lozan'a giden yol, bağımsızlık azmiyle döşenen, zorluklarla örülen bir yoldu. Milletin kaderini değiştiren ve Mustafa Kemal'i askerlik mesleğine döndüren önemli bir dönüm noktası da Sakarya Meydan Muharebesi olmuştu. "Hattı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaş kanıyla sulanmadıkça terk olunamaz." emriyle ordusunun başına geçen Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, " Ordular ilk hedefiniz Akdenizdir. İleri!" emriyle de Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhasını zaferle taçlandıracaktı.

Ancak Mareşal Mustafa Kemal çok iyi biliyordu ki askeri zaferler kadar diplomatik zaferler de büyük önem arz ediyordu. İşte buradan hareketle Mudanya'da önemli bir diplomatik başarı elde eden yeni Türk Devleti, dünya sahnesine çıkarak Lozan'da bağımsızlığını haykırıyordu. Savaş meydanında kazanılan zaferin ardından TBMM, milli iradeyi temsilen Lozan'a güçlü bir heyet gönderdi. İsmet Paşa'nın başkanlığındaki bu heyet, büyük bir dirayetle Türk milletinin haklarını savundu. Lozan görüşmeleri kolay olmadı elbette; ama her geri adım tehdit edildiğinde, her hak gasp edilmek istendiğinde, masaya vurulan yumrukta Anadolu'nun sesi yankılandı.

The public's resistance to occupation and the birth of the spirit of *Kuvay-ı Milliye* (National Forces) were among the most crucial milestones on the road to Lausanne. Under the harsh terms of the Mudros Armistice, occupied homeland lands were defended through the leadership of Mustafa Kemal Paşa and the determination of the Turkish nation. The road to Lausanne was paved with the will for independence and built upon great hardship.

One of the pivotal moments that altered the nation's fate and brought Mustafa Kemal back to the battlefield was the Battle of Sakarya.

"There is no line of defense, only a surface of defense. That surface is the entire homeland. Not one inch of territory can be surrendered unless it is drenched with the blood of its citizens."

With this command, Commander-in-Chief Mustafa Kemal Paşa took the lead. With his famous order

"Armies, your first target is the Mediterranean—Forward!"

he crowned the military phase of the War of Independence with victory.

Yet Marshal Mustafa Kemal knew well that diplomatic victories were just as vital as military ones. With this in mind, the new Turkish state secured an important diplomatic success at Mudanya and stepped onto the world stage by proclaiming its independence at Lausanne.

Following the military victory, the Grand National Assembly of Turkey, representing the national will, sent a strong delegation to Lausanne. Led by İsmet Paşa, this delegation staunchly defended the rights of the Turkish nation. The Lausanne negotiations were far from easy—at every threat, every attempt to strip away rights, the fists that hit the table echoed the voice of Anatolia.

Konferans, 20 Kasım 1922'de başlamış ve taraflar arasında yoğun tartışmalara sahne olmuştu. Türkiye, Misak-ı Milli sınırları çerçevesinde tam bağımsızlık ilkesini savunurken, başta İngiltere olmak üzere Batılı devletler kapitülasyonlar ve azınlık hakları gibi konularda baskı yapmışlardı.

Türk heyetinin kararlı tutumu sonucunda birçok konuda taviz verilmemiş ve müzakereler 4 Şubat 1923'te kesilmişti. 23 Nisan 1923 günü tekrar başlayan görüşmeler sonucunda İsmet Paşa'nın Sevr'in maddelerine benzer maddeler karşısında da kendilerine diğer ülke delegelerinin sandalyelerinden daha alçakta sunulan sandalyeler karşısında da tutumu aynıydı. Asla taviz vermiyor; oturacakları sandalyeler değiştirilene kadar bekliyor, maddeler üzerinde titizlikle duruyor ve mekik diplomasisini ustaca kontrol altında tutuyordu.

Mudanya'da olduğu gibi Lozan Konferansı'nda da ülkesinin Dünya Harbinden yenik çıkan Osmanlı değil İstiklal Harbini kazanmış tam bağımsız Türkiye olduğunu unutmadan ilerliyordu.

The conference, which began on November 20, 1922, witnessed intense debates among the parties. While Turkey defended the principle of full independence within the framework of the National Pact (*Misak-ı Millî*), Western powers, particularly Britain, applied pressure on issues such as capitulations and minority rights. Thanks to the firm stance of the Turkish delegation, many concessions were not made, and the talks were suspended on February 4, 1923.

When discussions resumed on April 23, 1923, İsmet Paşa's position remained steadfast—even when the Turkish delegation was given lower chairs than those of the other representatives, reminiscent of the humiliating articles of the Treaty of Sèvres. He refused to compromise, waited until the chairs were changed, carefully examined every clause, and skillfully navigated shuttle diplomacy.

Just as in Mudanya, the Turkish delegation at Lausanne never forgot that they represented not the defeated Ottoman Empire, but the victorious, fully independent Republic of Turkey born out of the War of Independence.

Görüşmeler sırasında sık sık Batılı devletlerin baskılarıyla karşılaşan İnönü, sert ve kararlı tavrıyla dikkat çekmişti. İngiltere Başbakanı Winston Churchill, İnönü'nün müzakereler sırasında uzun süre sessiz kalmasını ve yalnızca önemli anlarda konuşmasını şaşkınlıkla karşılamış ve onun direncine hayran kaldığını yazmıştı. Ayrıca İsmet Paşa, karşı tarafın baskılarını engellemek için duyma problemi yaşayan kulağını özellikle müzakerelerde kullanmış ve böylece bazı sert tartışmalardan kaçınmıştı. Bir toplantı sırasında ise İsmet İnönü, İngiliz heyeti tarafından sıkıştırılmaya çalışıldığında, "Ben buraya Türk milletinin bağımsızlığını korumaya geldim, pazarlık yapmaya değil!" diyerek masaya sert bir şekilde vurmuştur. Ve nihayet 24 Temmuz 1923'te anlaşmanın imzalandığı an gelmiş , İsmet İnönü "Zafer bizimdir" diyerek tarihi imzayı atmıştır.

Bu yüzdendir ki Lozan' a giden yol, oldukça zor oldukça azimle örülmüş bir yoldur. Ulusal bilincimizi, Mustafa Kemal Atatürk'ün vizyonunu bulacağımız bu anlaşma belgesi; tam bağımsız Türkiye'nin tapusudur. Bir milletin azmi, bağımsızlığı, inancı, gururu, özgürlüğüdür, Lozan. Aynı inanç ve gururla tarih dolu yolculuklarda buluşmak dileğiyle...

During the talks, İnönü often faced pressure from the Western powers. His firm and resolute demeanor drew attention. British Prime Minister Winston Churchill remarked with astonishment at how İnönü would remain silent for long periods and only speak when absolutely necessary—expressing admiration for his resolve. Moreover, İnönü, who had hearing loss in one ear, would strategically use this to avoid engaging in some of the more contentious moments. On one occasion, when the British delegation tried to corner him, İnönü slammed his hand on the table and declared, *"I am here to defend the independence of the Turkish nation—not to negotiate it!"*

And finally, on July 24, 1923, the treaty was signed, and İsmet İnönü, with the words *"Victory is ours,"* penned his name into history.

That is why the road to Lausanne was long, difficult, and built with immense determination. In this treaty document, we find not only our national consciousness and Mustafa Kemal Atatürk's vision—but the very deed of fully independent Turkey. Lausanne is the will, the independence, the belief, the pride, and the freedom of a nation.

With the same belief and pride, may we continue to meet on history-filled journeys...

KAYNAKÇA:

- Akyol, T. (2014). Bilinmeyen Lozan. Doğan Kitap.
Atatürk, M. K. (2011). Nutuk. Yapı Kredi Yayıncılık.
Demirci, S. (2015). Belgelerle Lozan. Alfa Yayıncılık.
İnönü, İ. (2006). Hatıralar. Bilgi Yayınevi.
Meydan, S. (2024). Lozan. İnkılap Yayınları.
Özükan, B. (Ed.). (2023). İlk ve son barış: 100. yılında Lozan. Boyut Yayınları.

LOZAN BARIŞ ANLAŞMASI'NIN EĞİTİMDEKİ YERİ

Lozan Barış Antlaşması İsviçre'nin Lozan kentinde 24 Temmuz 1923 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ile Fransa, Birleşik Krallık, İtalya, Japonya, Yunanistan, Romanya ve Yugoslavya arasında imzalanıp 6 Ağustos 1923 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Lozan ile birlikte günümüz Türkiye'sinin sınırları büyük ölçüde belirlenmiş ve ileride kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün dünyaca tanınip tasdik edilmesini sağlamıştır.

Bütün bu göz kamaştırıcı başarıların yanında Lozan Antlaşmasının günümüzde pek de (en azından yukarıda bahsedilen iki duruma oranla) konuşulmayan lakin Atatürk'ün hedeflediği çağdaş, müreffeh bir Türkiye olmasında en başta ilgilenip önem verilmesi gereken bir husus olan eğitim konusunda da büyük faydaları vardır.

Bu yazıda da temelde Lozan'ın Tevhid-i Tedrisat Kanununun kabulündeki ve dolayısıyla çağdaş ve kültürlü bir Türkiye oluşumundaki etkisi incelenecektir.

Öncelikle Celal Şengör'ün de yazısında bahsettiği ve konunun anlaşılmasında bize yardımcı olacağını (ve tabi ki Atatürk'ü anlamak açısından) düşündüğüm bazı hususları açıklayarak başlayalım.

The Treaty of Lausanne was signed on July 24, 1923, in the city of Lausanne, Switzerland, between the Government of the Grand National Assembly of Turkey and France, the United Kingdom, Italy, Japan, Greece, Romania, and Yugoslavia. It came into force on August 6, 1923. With this treaty, the borders of modern-day Turkey were largely established, and the soon-to-be-founded Republic of Turkey gained international recognition and legitimacy.

Alongside all these dazzling achievements, the Treaty of Lausanne also had significant — though less frequently discussed — implications for the field of education, which was one of the key pillars in Atatürk's vision of a modern, prosperous Turkey. It is in this area that the treaty's importance should be especially recognized and valued.

This article focuses primarily on the Treaty of Lausanne's influence on the enactment of the Law on the Unification of Education (Tevhid-i Tedrisat Kanunu) and, consequently, on the formation of a modern and educated Turkish society.

Celal Şengör'ün yazısında bahsettiği üzere (son dönemlerde “çağdaş” diyebileceğimiz ülkelerin eğitim sisteminde de yaygınlaşan.) temel anlamda etrafımızdaki olayları anlamlandırmak için benimsenen iki düşünce biçimi vardır bunlar en basit tabirle: “Bilimsel Görüş” ve “Dogmatik Görüş”tür.

Lozan'a kadar olan dönemde (Osmanlı Döneminde açılan medreselere oranla bugün adını duyduğumuz alimlerin sayısının azlığı ortadadır.) medreselerde ve özellikle Karanlık Dönem diye adlandırdığımız Orta Çağ Avrupa'sında görülen anlayış “dogmatik” düşünce anlayışıdır.

Bu anlayış kişinin aklını kullanmasının önünde büyük bir engel teşhis etmiş ve gerçeği insan aklının yetmeyeceği (en azından onların tabiriyle) hurafelerle ve mistik öğelerle açıklamaya çalışmış ve hep bir korku esası üzerinden zorla inandırmaya çalışarak insanları yalan yanlış yollara sürüklemiştir.

Bu anlayışın günümüzde de hala Avrupa'daki Katolik okullarında felsefe derslerinin taraflı ve çağdaşıktan uzak diyebileceğimiz eğitim anlayışında da görülür.

Let us begin by explaining some points mentioned in Celal Şengör's article that help us understand this topic more clearly and, of course, better understand Atatürk himself. According to Şengör (echoing what has become common in the education systems of many contemporary nations), there are fundamentally two ways of interpreting the world around us: the scientific view and the dogmatic view.

Until the Treaty of Lausanne and especially during the Ottoman period the dominant mindset in religious schools (medreses) was one of dogma. Compared to the vast number of religious schools that existed, the number of well-known scholars was disproportionately low.

This dogmatic perspective, also dominant during the so-called “Dark Ages” in Europe, discouraged critical thinking and sought to explain reality through myths and superstitions — often relying on fear and forced belief.

Unfortunately, traces of this mindset still persist today in some traditional Catholic schools in Europe, where philosophy is often taught with bias and without a modern framework.

Bu durumun önemini anlamak için etrafımızdaki Orta Doğu coğrafyasına ve bilhassa da bilim ve aklın ikinci planda tutulduğu toplumlara bakmak yeterlidir. Bilimin her geçen gün biraz daha gelişip gerçekleri en doğru şekilde açıldığı görülünce de tabi ki (daha çok mecburi diyebiliriz.) buna göre bir anlayış oluşturulmaya çalışılsa dahi başarılı olunamamıştır.

İşte Atatürk'ün de savaşıma yemin ettiği ve çağdaş bir Türkiye'nin temelini atılması için terk edilmesi zorunlu olan anlayış budur. Bu noktada Atanın şu lafını hatırlatmak isterim: "Dünyada her şey için, hayat için, başarı için, en hakiki mürşit ilimdir, fendir." bu sözlerden de anlaşılacağı gibi Atatürk muasır medeniyet düzeyine ulaşmada aklın ve bilimin esas olması gerektiğini anlamış ve ona göre planlamalarını yapmıştır. İşte daha Lozan'ın imzalanmasının üstünden bir yıl bile geçmeden ilan edilen Tevhid-i Tedrisat Kanununun amacı da budur, bu kanunla beraber propaganda amaçlı öğretim yapan azınlık okulları, amacından sapmış medreseler kapatılıp Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır.

To grasp the consequences of this outlook, one only needs to look at societies in the Middle East — where science and rationality have frequently taken a back seat. Even when there have been attempts to adapt to the truths revealed by science (often out of necessity), they have largely failed.

This is exactly the mindset Atatürk was determined to fight against — and which had to be abandoned in order to build a modern Turkey. In his famous words:

“In life, in everything, in success — the truest guide is science and reason.”

As this quote makes clear, Atatürk recognized that reaching the level of contemporary civilization required basing education and progress on rationality and science. And this is precisely why, within less than a year after the signing of the Treaty of Lausanne, the Law on the Unification of Education was introduced.

With this law, minority schools that had turned into tools of propaganda and religious institutions (medreses) that had strayed from their purpose were closed down and brought under the supervision of the Ministry of National Education.

Lozan ile kazanılan özgürlük neticesinde yarının Türkiye'sini inşa etmeye koyulan Atatürk (ve pek tabii ki Hasan Ali Yücel) önderliğinde ilan edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu'yla aklı ve fikri hür, düşüncelerini söylemekten çekinmeyen ve öğrendiklerini gerçek hayatta da uygulayabilen bireyler yetiştirilmiştir.

Bu kanunla alakalı yanlış anlaşılan bir durum ise bunun din karşıtı bir kanun olduğudur. Lakin azıcık okuma yazma bilen ve çıkarım yapabilen bir kişi bunun yanlış olduğunu kolayca anlayabilir. Zira bu kanunla beraber Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olacak şekilde İlahiyat Fakülteleri ve İmam Hatip Okulları kurulmuştur ve bu yeni anlayış doğrultusunda dini bilimler de tasdikleşmiş, öncekinden çok daha etkili olacak şekilde araştırma yapılabilmektedir. Yani anlaşıldığı üzere Lozan Antlaşması'yla sadece devletimizin özgürlüğünü değil; aklımızın, düşüncelerimizin ve dolayısıyla da geleceğimizin de özgürlüğünü kazandık.

Bu yolda yaptığı çalışmalarından dolayı Celal Şengör'e ve tabii ki ülkemizin kurucusu ve yegâne başöğretmeni Mustafa Kemal Atatürk'e gerçekleştirdiği eğitim reformlarından dolayı sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum.

Thanks to the freedom secured by the Treaty of Lausanne, Atatürk — along with Hasan Âli Yücel — began to shape the future of Turkey through this law, nurturing individuals who were free in mind and thought, unafraid to speak their opinions, and able to apply what they learned in real life.

A common misconception about this law is that it was anti-religious. However, anyone with even basic reading and reasoning skills can understand that this is not true. In fact, under this new system, Faculties of Theology and Imam-Hatip (religious vocational) schools were established under the Ministry of National Education. Religious sciences were studied with a more systematic and scientific approach than ever before.

So, as we can see, the Treaty of Lausanne not only secured the independence of our state — it also liberated our minds, our thoughts, and ultimately, our future.

For his contributions in this field, I extend my deepest thanks to Celal Şengör, and of course, to the founder of our nation and our one and only Chief Educator, Mustafa Kemal Atatürk, for the revolutionary reforms he brought to education.

LOZAN' IN İNGİLİZ AKTÖRÜ “LORD CURZON”

THE ACTORS OF
LAUSANNE – LORD
CURZON

Lord Curzon, 22 Kasım 1922'de başlayan Lozan Konferansına damgasını vuran ve Türk heyetinin belleğine en çok yer eden isim olmuştur. Konferansın ikinci yarısına katılmamış olmasına rağmen hafızalara kazınmasındaki sebep Türk delegelerin nefretini kazanmasıydı.

Tam adı George Nathaniel Curzon olan Lord Curzon 1885'te doğdu. Gençliğinde iyi bir eğitim aldı ve daha 26 yaşındayken Muhafazakar Parti'den milletvekili seçildi. Siyaset ve diplomaside edindiği tecrübeler 39 yaşında Hindistan Genel Valisi olmasını sağlamıştı. Lozan'a geldiğine 63 yaşındaydı.

Curzon , Lloyd George hükümetinin devrilmesine rağmen Dışişleri Bakanı olmayı başarmıştı. Dünyanın en geniş ve en zengin imparatorluğunun Dışişleri bakanı olmanın verdiği öz güveni duruşuna ve konuşmalarına yansıtıyordu.

Dokuz devletin katılacağı konferans için yapılan oturma düzeni, Türkiye'nin konferansa eşit düzeyde katılma iddiasına aykırıydı . İsmet Paşa itiraz edince düzeltildi. İsmet Paşa'nın müttefiklerle eşit bir devlet olarak masaya oturması ve her durumda bu konuya değinmesi Lord Curzon'u deli ediyordu.

The most prominent figure of the Lausanne Conference, which began on November 22, 1922, and the one most remembered by the Turkish delegation, was Lord Curzon. Although he did not attend the second half of the conference, he was engraved in memory because he earned the hostility of the Turkish delegates. George Nathaniel Curzon, born in 1885, received a good education in his youth and was elected a Member of Parliament from the Conservative Party at the age of 26. His experience in politics and diplomacy led to his appointment as Viceroy of India at age 39. By the time he arrived in Lausanne, he was 63.

Despite the fall of the Lloyd George government, Curzon managed to retain his position as Foreign Secretary. The confidence derived from being the Foreign Secretary of the world's largest and richest empire was reflected in his posture and speeches.

The seating arrangement for the conference, which was to be attended by nine states, contradicted Turkey's claim to equal participation. When İsmet Pasha objected, it was corrected. The fact that İsmet Pasha sat at the table as a representative of an equal state and emphasized this at every turn drove Lord Curzon mad.

O, Türkleri Sevr Anlaşması'ndaymış gibi görüyordu. Hatta konferansın ilk oturumunda “Yunanlılara karşı zaferinize diyecek yok fakat müttefiklere karşı muzaffer olmadınız” demişti.

Lord Curzon iyi bir siyasetçiydi. Edebi cümleler kurmayı , konuşmasını jest ve mimiklerle desteklemeyi severdi. İsmet Paşa'nın söylediklerine karşın kullandığı bu teknikler diğer ülkeleri kendi fikirleri etrafında toplamasını sağlıyordu.

Ancak bütün bunlara rağmen İsmet Paşa'nın gösterdiği başarı takdire şayandı. Ankara'dan gelen haberlere göre barış orada bir Türk zaferi olarak görülüyordu. İzmir'in işgali sırasında Yunanlıları destekleyen İngiltere Başbakanı Mr. Lloyd George bile aynı fikirdeydi. Hatta yazdığı makalesinde İsmet Paşa'yı sabır ve kurnazlıkla avını tutan ve sonunda mükafatını alan balıkçıya benzetmişti. Aynı zamanda bu başarıyı Batı'nın prestijine darbe olarak görmüştü.

He treated the Turks as if they were still bound by the Treaty of Sèvres. In fact, during the first session of the conference, he remarked, “There is no denying your victory over the Greeks, but you have not triumphed over the Allies.”

Lord Curzon was a skilled politician. He enjoyed crafting literary sentences and supporting his speeches with gestures and facial expressions. These techniques allowed him to rally other countries around his views in response to İsmet Pasha's remarks.

Nevertheless, İsmet Pasha's performance was commendable. According to reports from Ankara, the peace achieved was seen as a Turkish victory there. Even Mr. Lloyd George, the British Prime Minister who had supported the Greeks during the occupation of Izmir, agreed with this view. In an article he wrote, he likened İsmet Pasha to a fisherman who, with patience and cunning, caught his prey and earned his reward. He also regarded this success as a blow to the prestige of the West.

LOZAN ANITI, EDİRNE

LOZAN ANITI Tarihçesi

Lozan Antlaşması, Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası alandaki bağımsızlığını ve egemenliğini kesinleştiren önemli bir diplomatik başarıdır. 24 Temmuz 1923'te İsviçre'nin Lozan kentinde imzalanan bu antlaşma, Osmanlı Devleti'nin son yüzyıllarında imzaladığı Sevr Antlaşması gibi ağır şartlar içeren anlaşmalara bir tepki niteliğindedir. Lozan Antlaşması sayesinde Türkiye, sınırlarını büyük ölçüde belirlemiş ve kapitülasyonlar gibi ulusal egemenliğe zarar veren uygulamalardan kurtulmuştur. İşte bu tarihi başarının anısını yaşatmak amacıyla Lozan Anıtı inşa edilmiştir.

Lozan Anıtı'nın Konumu ve Mimari Yapısı

Lozan Anıtı, Türkiye'de iki önemli yerde bulunur: Biri Edirne'nin Karaağaç ilçesinde, diğeri ise İzmir'de yer alır. Ancak en bilineni Edirne'de bulunan Lozan Anıtı'dır. Bu anıt, Türkiye'nin batı sınırını belirleyen ve Yunanistan ile olan sınır sorunlarını çözüme kavuşturan Lozan Antlaşması'nın anısını yaşatmak için inşa edilmiştir. Edirne'deki Trakya Üniversitesi Senatosu, 27 Kasım 1996 tarihli toplantısında, Edirne'nin Karaağaç semtine Lozan Anıtı, Müzesi ve Meydanı yapılmasını oy birliğiyle kabul etmiştir. 1998 yılında tamamlanan Lozan Anıtı, üç sütundan oluşmakta olup Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan'ı temsil etmektedir. Anıtın yanında Lozan Müzesi ve tören alanı da yer almaktadır. Bu proje, Lozan Antlaşması'nın önemini vurgulayan bir kültürel miras olarak kabul edilmektedir.

Anıtın mimarisi oldukça ilginç bir yapıya sahiptir. Üç büyük sütun, Türkiye'yi temsil eden üç temel unsuru simgeler: bağımsızlık, barış ve egemenlik. Ayrıca anıtın bulunduğu alan içerisinde Lozan Müzesi de yer almakta olup burada Lozan Antlaşması'na dair belgeler ve görseller sergilenmektedir. Ziyaretçiler, müzede Lozan görüşmeleri sırasında yaşanan diplomatik süreçleri ve Türkiye'nin kazandığı hakları ayrıntılarıyla öğrenebilirler.

LOZAN ANITI, EDİRNE

Lozan Anıtı'nın Önemi

Lozan Anıtı, yalnızca bir heykel veya yapı değil, aynı zamanda Türkiye'nin diplomatik zaferinin bir sembolüdür. Lozan Antlaşması, Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı sonrasında karşı karşıya kaldığı Sevr Antlaşması'nın yerine geçerek Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası hukukta tanınmasını sağlamıştır. Bu yönüyle anıt, ulusal kimliğin ve bağımsızlığın bir ifadesi olarak kabul edilmektedir.

Anıtın açılışında yapılan konuşmalarda, Lozan Antlaşması'nın Türkiye için ne kadar önemli bir dönüm noktası olduğu vurgulanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk de Lozan'ın önemine sıkça değinmiş ve bu antlaşmanın milli mücadelenin diplomatik alandaki zaferi olduğunu belirtmiştir.

Özet

Lozan Anıtı, Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal egemenliğini tescilleyen Lozan Antlaşması'nın anısını yaşatan önemli bir yapıdır. Bu anıt hem diplomatik başarıların hem de Türkiye'nin bağımsızlık mücadelesinin somut bir sembolüdür. Günümüzde hala birçok insan için tarihsel bir öneme sahip olan Lozan Anıtı, gelecek nesillere Türkiye'nin bağımsızlık yolculuğunu anlatmaya devam edecektir. Türkiye'nin geçmişini anlamak ve bağımsızlık sürecini kavramak isteyen herkesin Lozan Anıtı'nı ziyaret etmesi büyük bir anlam taşımaktadır.

Lozan Anıtı'na Ziyaret ve Kültürel Etkinlikler

Lozan Anıtı, tarih meraklıları ve öğrencilere önemli bir öğrenme alanı sunmaktadır. Her yıl 24 Temmuz'da Lozan Antlaşması'nın yıl dönümünde burada törenler düzenlenir. Bu törenlerde tarihçiler, akademisyenler ve devlet yetkilileri Lozan'ın önemine dair konuşmalar yapar. Ayrıca Edirne Belediyesi ve çeşitli üniversiteler, Lozan Antlaşması üzerine söyleşi ve sergiler düzenleyerek gençlere bu diplomatik zaferin önemini anlatmaktadır.

Lozan Anıtı'nı ziyarete gelen insanlar, anıtın çevresindeki park alanında vakit geçirerek tarihi atmosferi hissedebilirler. Özellikle Edirne'ye gelen ve tarihe ilgi duyanlar için burası mutlaka görülmesi gereken yerlerden biridir.

THE LAUSANNE MONUMENT, EDİRNE

The Lausanne Monument and Its History

The Treaty of Lausanne is a major diplomatic achievement that solidified the international independence and sovereignty of the Republic of Turkey. Signed on July 24, 1923, in Lausanne, Switzerland, the treaty served as a powerful response to oppressive agreements such as the Treaty of Sèvres, which was signed during the final years of the Ottoman Empire. Through the Treaty of Lausanne, Turkey largely established its national borders and rid itself of capitulations that had undermined its sovereignty. To commemorate this historic success, the Lausanne Monument was constructed.

Location and Architectural Design of the Monument

There are two major Lausanne Monuments in Turkey — one located in the Karaağaç district of Edirne and the other in İzmir. However, the most well-known is the one in Edirne. This monument was built to commemorate the Treaty of Lausanne, which determined Turkey's western borders and resolved its border disputes with Greece. On November 27, 1996, the Senate of Trakya University unanimously approved the construction of the Lausanne Monument, Museum, and Square in the Karaağaç district of Edirne.

Completed in 1998, the Lausanne Monument consists of three columns representing Turkey, Greece, and Bulgaria. Adjacent to the monument are the Lausanne Museum and a ceremonial square. This project is considered a cultural heritage site that emphasizes the importance of the Treaty of Lausanne.

The architectural design of the monument is quite symbolic. The three large columns represent the core values of the Turkish Republic: independence, peace, and sovereignty. The museum located at the site exhibits documents and visuals related to the Treaty of Lausanne. Visitors can explore in detail the diplomatic processes during the negotiations and learn about the rights Turkey gained through the treaty.

THE LAUSANNE MONUMENT, EDİRNE

The Significance of the Monument

The Lausanne Monument is more than just a sculpture or structure — it stands as a symbol of Turkey's diplomatic triumph. By replacing the Treaty of Sèvres, which was imposed on the Ottoman Empire after World War I, the Treaty of Lausanne ensured the international recognition of the Republic of Turkey. In this sense, the monument is viewed as an expression of national identity and independence.

In the speeches delivered during its inauguration, the importance of the Treaty of Lausanne as a turning point in Turkish history was emphasized. Mustafa Kemal Atatürk, the founder of the Republic of Turkey, frequently highlighted the significance of Lausanne and described the treaty as the diplomatic victory of the national struggle.

Visiting the Monument and Cultural Events

The Lausanne Monument provides a valuable educational experience for history enthusiasts and students. Every year on July 24, the anniversary of the Treaty of Lausanne, commemorative ceremonies are held at the site. Historians, academics, and government officials deliver speeches highlighting the treaty's importance. Additionally, Edirne Municipality and various universities organize talks and exhibitions about the treaty to help educate young generations about this diplomatic milestone.

Visitors to the monument can spend time in the surrounding park area and experience the historical atmosphere. It is a must-see destination for anyone visiting Edirne with an interest in history.

Summary

The Lausanne Monument is a significant structure that commemorates the Treaty of Lausanne, which validated the sovereignty of the Republic of Turkey. It stands as a tangible symbol of Turkey's diplomatic achievements and its struggle for independence. Still holding deep historical significance for many, the monument continues to pass on the story of Turkey's path to independence to future generations. For anyone who wishes to understand Turkey's past and grasp the journey of its national sovereignty, visiting the Lausanne Monument holds great meaning.

LOZAN TARİH MÜZESİ

LAUSANNE HISTORY MUSEUM

İsviçre'nin Lozan şehri, Lemman Gölü kıyısında yer alan küçük ve gezmesi kolay bir şehirdir. Bu şehirde bulunan, Türk tarihi açısından oldukça önemli olan, Lozan Antlaşması'na ait pek çok belge ve eser bulunan Lozan Tarih Müzesi (Musée Historique Lausanne) Lozan Katedrali'nin karşısında yer almaktadır.

Lozan Tarih Müzesi ile ilgili olarak Türkçe pek fazla video bulunmasa da yabancı kanallardan müze ile ilgili bilgi veren videolar izlenebilir. Lozan Tarih Müzesi ile ilgili en detaylı Türkçe bilgi veren video için Çok Gezenti Programı'nın Lozan Tarih Müzesi ile ilgili olan videosu izlenebilir ve bu sayede müze hakkında bilgi sahibi olunabilir.

Lausanne, a small and easy-to-explore city located on the shores of Lake Geneva in Switzerland, holds great importance for Turkish history. The *Lausanne Historical Museum* (*Musée Historique Lausanne*), which houses many documents and artifacts related to the Treaty of Lausanne, is located just across from the Lausanne Cathedral.

Although there are not many Turkish-language videos about the museum, informative content can be found on foreign channels. For the most detailed video in Turkish, one can watch the episode of the TV program *Çok Gezenti* focusing on the Lausanne Historical Museum, which offers valuable insights

Pek çok detaya sahip olabileceğimiz bu videoda müzenin girişinde bizi Lozan Antlaşması ile netleşen sınırlarımızı gösteren bir Türkiye haritası karşılamaktadır. Giriş bölümünde bulunan vitrinlerde Türkiye ile ilgili bilgiler veren yazılar bulunmaktadır. Lozan Antlaşmasının 24 Temmuz 1923 tarihinde Rumine Sarayında imzalandığını gösteren bir resim müzenin duvarında sergilenmektedir. Duvarlarda aynı zamanda Osmanlı Döneminden fotoğraflar da sergilenmektedir. İlerlediğimizde Lozan Antlaşması'nın imzalandığı masa müzede yer almaktadır. Masanın yan tarafında Antlaşma'da imzası bulunan devletlerin oturma düzenine göre isimleri yazmaktadır. Bu odada aynı zamanda Lozan'ın imzalandığı dönemi yansıtan karikatürler de bulunmaktadır. Bu karikatürlerden bazıları o zamanın devlet temsilcilerini resmederken bir tane karikatürde Türkiye ve İtilaf Devletleri boks ringinde savaşırken tasvir edilmiştir.

In this video, which provides a comprehensive overview, visitors are greeted at the entrance by a map of Turkey showing the borders established through the Treaty of Lausanne. In the display cases in the entrance hall, there are informational texts about Turkey. On one of the museum's walls, there is an image showing the signing of the treaty at the Palais de Rumine on July 24, 1923. Other walls feature photographs from the Ottoman period.

As you move further into the museum, you will encounter the actual table where the Treaty of Lausanne was signed. Next to it are the names of the countries involved in the treaty, arranged according to the seating plan at the signing. This room also displays caricatures from the era, reflecting the spirit of the time. Some of these caricatures depict the representatives of the signing countries, while one particularly striking illustration shows Turkey and the Allied Powers engaged in a boxing match.

Müzenin alt katına inildiğinde Lozan Barış Antlaşması ile ilgili bilgi veren videolar izlenebilmektedir. Bu kattaki diğer odalarda o zamanda kullanılan tabaklar, bardaklar, kitaplar ve ansiklopediler sergilenmektedir.

Müzedeki Türkiye ve Lozan Antlaşması ile ilgili olan bilgiler hem objektif olarak hem de İsviçre ve İtilaf Devletlerinin bakış açısından anlatılmaktadır. Müzenin diğer kısmında İsviçre ile ilgili 16-19. yüzyıllar arasında yaşanan gelişmeler, İsviçre'nin ekonomisi, tarihi, kültürü hakkında bilgiler bulunmaktadır. Eğer İsviçre'ye yolunuz düşerse mutlaka Lozan şehrine ve Lozan Tarih Müzesi'ne gidilmeli, Lozan Antlaşması'nın imzalandığı Saray gezilip görülmelidir.

Ayrıca dijital olarak aşağıdaki linklerden ilgili videoya ulaşabilir ve daha fazla bilgi almak için Lozan Antlaşması'nın önemi ile ilgili Prof.Dr. Sevtap Demirci'nin Lozan hakkındaki konuşmalarını dinleyebilir , animasyonlu anlatımıyla İnönü Vakfı'nın Lozan animasyonunu izleyebilirsiniz.

On the lower floor of the museum, visitors can watch videos providing information about the Treaty of Lausanne. Other rooms on this floor exhibit plates, glasses, books, and encyclopedias from that period. The museum offers a balanced perspective on the Treaty of Lausanne, presenting both objective viewpoints and interpretations from the Swiss and Allied perspectives.

In another section of the museum, visitors can explore exhibits detailing Switzerland's developments between the 16th and 19th centuries, including its economy, history, and culture. If you ever find yourself in Switzerland, be sure to visit the city of Lausanne and the Lausanne Historical Museum — and don't miss the Palais de Rumine, where the treaty was signed.

You can also access the related videos through the links below to learn more about the significance of the Treaty of Lausanne. These include a lecture by *Prof. Dr. Sevtap Demirci*, and an animated explanation of the treaty by the *İnönü Foundation*:

KAYNAKÇA

Pro. Dr. Sevtap Demirci'nin konuşması: <https://www.youtube.com/watch?v=ybz3-7luBpE>

İnönü Vakfı Lozan Animasyonu: https://www.youtube.com/watch?v=n_UICWfj5zI

Çok Gezenti Lozan Tarih Müzesi: https://www.youtube.com/watch?v=b8gKY3L_xs

Lausanne History Museum: <https://www.youtube.com/watch?v=Xn0wNgE0Go0&t=37s>

KİTAPLARIN GÖZÜNDEN LOZAN

LAUSANNE THROUGH THE EYES OF BOOKS

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucu belgeleri arasında yer alan ve modern hukuk tarihinin en önemli hukuki metinleri arasındaki Lozan Antlaşması, yazılan birçok esere ilham vermiştir. Atatürk de "Nutuk" adlı kitabında bu antlaşmayı anlatan sayfalara yer vermiş ve kendi gözünden anlatmıştır. Ayrıca kendisiyle İsmet Paşa arasındaki telgraflara ve Rauf Paşa'nın İsmet Paşa ile olan konuşmalarına da yer vermiştir. Bu sayede Lozan Konferansı süresince meclisteki durumu ve İsmet Paşa'nın politikalarını da net bir şekilde okumaktayız. Ayrıca Atatürk bu antlaşmayı kendi nezdinde "Osmanlı tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir siyasi zaferdir." diye ifade etmiştir.

Atatürk'ün bizzat anlattığı Lozan Konferansı'nı Nutuk'tan okumak bir Türk evladının tarafsız bir şekilde okuyabileceği tek kaynaktır benim gözümde. Lakin tarihçiler ve yazarlar da kendi gözlerinden çeşitli kitaplarda Lozan'dan bahsetmişlerdir. "Lozan Barış Antlaşması 100. Yılında Tarafların Bakış Açısıyla" adlı eser Lozan'ın 100. yılı anısına uluslararası perspektifiyle yeni bir soluk getirirken tarihin bu dönüm noktasını daha geniş bir çerçeveden değerlendirmeye olanak sağlıyor.

The Treaty of Lausanne, one of the founding documents of the Republic of Turkey and one of the most significant legal texts in modern legal history, has inspired numerous works. Atatürk himself dedicated several pages of his book Nutuk (The Great Speech) to this treaty, recounting it from his own perspective. He also included telegrams exchanged with İsmet Pasha and conversations between Rauf Pasha and İsmet Pasha. Thanks to these records, we can clearly understand the situation in the parliament during the Lausanne Conference and İsmet Pasha's political stance. Atatürk described this treaty as a political victory unparalleled in Ottoman history.

In my view, reading the Lausanne Conference directly through Atatürk's words in Nutuk is the most objective source available to any child of Turkey.

However, many historians and authors have also written about Lausanne from their own perspectives. One such work, The Lausanne Peace Treaty on Its 100th Anniversary: Perspectives of the Parties, brings a fresh, international outlook in commemoration of the treaty's centenary.

Kitap, Lozan'a yalnız Türk bakış açısından değil aynı zamanda bu antlaşmayı imzalayan diğer devletlerin de perspektifinden bakmayı amaçlıyor. Lozan'ı tarihi bir hesaplaşma olarak nitelendiren kitap, Lozan Barış Antlaşması ile Türkiye'nin kazanım ve kayıplarını, Türkiye'nin verdiği diplomatik mücadeleyi, barışın yansımalarını tarihçiler, hukukçular, uluslararası ilişkiler ve diğer sosyal bilimler uzmanları tarafından ele alıyor. Bir başka kitap olan "Lozan"ı şahsi olarak fikirlerine çokça önem verdiğim yazarlardan olan Sinan Meydan kaleme almıştır.

Sinan Meydan, Lozan Barış Konferans'ını tarihi kaynaklara dayandırarak objektif bir şekilde ve farklı görüşlere yer vererek anlatmıştır. Bir bakıma geçmiş bugünün ışığında değerlendirerek Lozan'ın günümüz Türkiye'si için taşıdığı anlamı ortaya koymuştur. Bu kitap hem tarih meraklıları hem de yaşadığımız ülke olan Türkiye'nin Türkiye olabilmek için geçmişte geçtiği yolları öğrenmek isteyen herkes için önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır. "Lozan hezimettir!" anlayışına şiddetle karşı çıkan ve bunu bir saldırı olarak gören yazar kitapta şöyle bir alıntı kullanmıştır:

“

Sevr, ölüm halinde hasta olan bir ulusun 'defin ruhsatı' gibi yazılmış olabilir. Fakat Lozan, yalnız bu ruhsatı iptal eden değil, aynı zamanda 'hasta' olmadığını eylemleriyle gösteren bir ulusun sağlık belgesi olmuştur.”(Arnold J. Toynbee, Kenneth P. Kirkwood, “Türkiye; Bir Devletin Yeniden Doğuşu”)

This book evaluates this historical turning point from a broader framework, aiming to reflect not only the Turkish perspective but also that of the other nations who signed the treaty. Describing Lausanne as a historic reckoning, the book discusses Turkey's gains and losses through the treaty, its diplomatic struggle, and the repercussions of peace, with contributions from historians, legal scholars, experts in international relations, and other social scientists.

Another book on the subject is Lausanne, written by Sinan Meydan — a historian whose opinions I deeply respect.

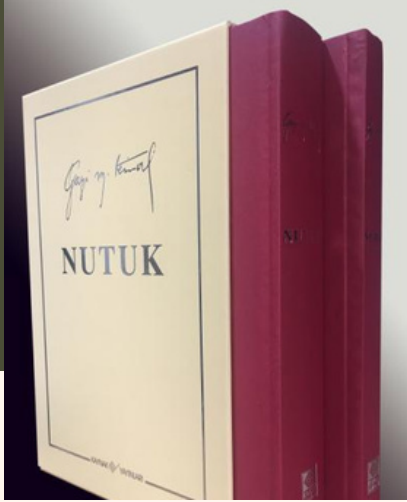
In this work, Meydan presents the Lausanne Peace Conference based on historical sources, in an objective manner, including multiple perspectives. In doing so, he evaluates the past through the lens of today and reveals what Lausanne means for modern Turkey. This book is a valuable resource not only for history enthusiasts but also for anyone who wants to understand the path Turkey has taken to become the country it is today.

The author strongly opposes the notion that “Lausanne was a defeat,” considering it an attack. He includes the following quote in his book:

“

Sèvres might have been written as a burial license for a nation in its death throes. But Lausanne was not only the document that annulled that license — it was also the health certificate of a nation that proved, through its actions, that it was no longer sick.”

— Arnold J. Toynbee, Kenneth P. Kirkwood, “Turkey: The Rebirth of a Nation”

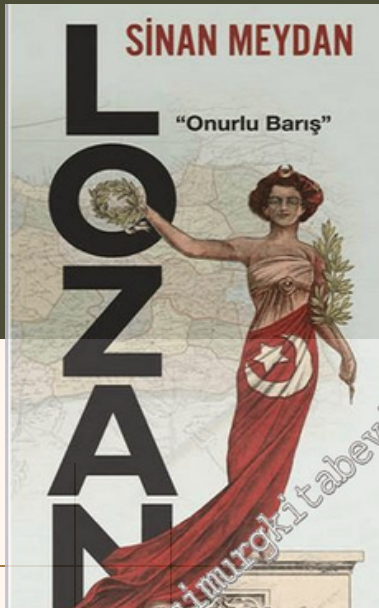

Türk gazeteci ve yazar Uğur Mumcu da bu antlaşmaya “Sevr mi? Lozan mı?” adlı kitabında yer vermiştir. Lozan’a imza atmayan ABD’yi ve 20. yüzyılda Türkiye’nin bir yol kavşağına sürüklendiğini anlatan kitap bu kavşağı açılan yollardan birinin Sevr Antlaşması’na diğerinin ise Lozan Barış Antlaşmasına çıktığını söylüyor. Bu denklemde asıl önemli olan kısmın bu soru olduğunu anlatmaya çalışıyor bizlere. Gördüğünüz üzere birçok başarılı gazeteci, tarihçi ve yazar bu konu hakkında fikirlerini çeşitli kitaplarla aktarmaya çabalamışlardır. Benim ricam ise bir Türk evladı olarak bu antlaşmayla ilgili bilgileri önce Nutuk’u okuyarak kısaca da olsa Atatürk’ün gözünden daha sonra ise bir tarihçinin kitabından okumanızdır. Zira Atatürk’ün de dediği gibi “Tarihini bilmeyen bir millet yok olmaya mahkumdur.”

Turkish journalist and writer Uğur Mumcu also examined this treaty in his book *Sèvres or Lausanne?*. In this work, he discusses how the United States did not sign the Lausanne Treaty, and how Turkey in the 20th century found itself at a crossroads — with one path leading to the Treaty of Sèvres and the other to the Treaty of Lausanne. According to the author, the essential question lies in this choice.

As you can see, many accomplished journalists, historians, and writers have shared their thoughts on this topic through various books. My request, as a child of Turkey, is that you first read *Nutuk*, at least briefly, to understand Lausanne through Atatürk’s eyes — and then follow with a historian’s perspective. As Atatürk himself said: “A nation that does not know its history is doomed to disappear.”

LOZAN ANTLAŞMASINI KONU ALAN FİLM, DİZİ VE BELGESELLER

Lozan Antlaşması, Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinin atıldığı kritik bir dönüm noktası olarak sanatçılar ve yapımcılar için ilgi çekici bir konu olmuştur. Bu film, dizi ve belgeseller izleyicilere tarihi gerçekleri dramatik ve etkileyici bir şekilde sunarak Lozan Antlaşması'nın önemini anlamasına katkı sağlar. İşte bu film, dizi ve belgesellerin bazıları:

As a pivotal turning point marking the foundation of the Republic of Turkey, the Treaty of Lausanne has long attracted the interest of artists and producers. These films, series, and documentaries present historical facts in a dramatic and engaging way, helping viewers understand the significance of the treaty. Here are some notable examples:

1. "Lozan: Diplomasi Masasındaki Zafer" (Belgesel, 2018)

Bu belgesel, Lozan Antlaşması'nın perde arkasını, dönemin siyasi atmosferini ve İsmet İnönü'nün liderliğindeki Türk heyetinin diplomatik başarısını ele alır. Arşiv görüntülerinin yanı sıra uzman görüşleri ve tarihçi anlatımlarına da yer verilmektedir.

2. "Son Müzakere" (Dizi, 2020)

Bu mini dizi, Lozan görüşmelerindeki gerilimi ve taraflar arasındaki diplomatik zorlukları dramatik bir dille ele almaktadır. İsmet İnönü, Lord Curzon ve diğer diplomatların canlandırıldığı yapım, seyircilere tarihi bir atmosfer sunar. Özellikle İsmet İnönü'nün stratejik hamleleri ve Batı'nın baskıları arasındaki gerilim başarılı bir şekilde işlenir.

1. "Lausanne: Victory at the Diplomatic Table" (Documentary, 2018)

This documentary explores the behind-the-scenes of the Treaty of Lausanne, the political atmosphere of the era, and the diplomatic success of the Turkish delegation led by İsmet İnönü. It features archival footage, expert commentary, and insights from historians.

2. "The Final Negotiation" (Mini-series, 2020)

This mini-series dramatizes the tensions and diplomatic challenges during the Lausanne negotiations. With portrayals of İsmet İnönü, Lord Curzon, and other diplomats, the series immerses viewers in a historical atmosphere. The tension between İnönü's strategic moves and Western pressure is particularly well-depicted.

3. "Lozan'a Doğru" (Film, 2015)

Bu dramatik film, Kurtuluş Savaşı sonrasındaki siyasi gerilimi ve diplomatik atılımları merkezine alır. Film, Lozan Antlaşması'na giden süreçte Mustafa Kemal Atatürk'le İsmet İnönü'nün diyalogunu ve Batı güçleriyle yaşanan zorlu görüşmelere odaklanır.

4. "Diplomasi Masası" (Dizi, 2022)

Bu dizi, Türk diplomasisinin tarihi zaferlerine odaklanan bir antoloji serisinin parçasıdır ve Lozan Antlaşması bölümü izleyicilere tarihi olayın derinlemesine bir anlatımını sunar. Dizide, görüşmelerin perde arkaları ve taraflar arasındaki stratejik hamleler dikkatlice aktarılmıştır. Ayrıca, İsmet İnönü'nün kişisel kararlılığı ve diplomatik zekası güçlü bir şekilde işlenmiştir.

5. "Lozan: Barışın Mimarları" (Belgesel, 2023)

Bu belgesel, Lozan Antlaşması'nın imzalanmasında rol alan diplomatların kişiselleşmiş portrelerine odaklanır. Dönemin siyasetçileri, gazetecileri ve sıradan insanlardan alınan tanıklıklar, tarihi olayın insani boyutunu öne çıkarır. Ayrıca, dönemin Avrupa basınında Lozan görüşmelerinin nasıl yankılandığına dair belgeler de dikkat çekici bir unsur olarak işlenmiştir.

3. "Towards Lausanne" (Film, 2015)

Focusing on the political tension and diplomatic developments following the War of Independence, this dramatic film centers on the dialogue between Mustafa Kemal Atatürk and İsmet İnönü, and the challenging negotiations with Western powers leading up to the Treaty.

4. "The Diplomacy Table" (Series, 2022)

Part of an anthology series highlighting the major victories in Turkish diplomacy, this episode delves deep into the Treaty of Lausanne. The strategic moves behind the scenes and the determination and diplomatic intelligence of İsmet İnönü are depicted in detail.

5. "Lausanne: Architects of Peace" (Documentary, 2023)

This documentary focuses on personal portraits of the diplomats involved in the signing of the Treaty of Lausanne. Testimonies from politicians, journalists, and ordinary people of the time emphasize the human dimension of the event. It also examines how the European press covered the negotiations.

6. "Cumhuriyet" (Dizi, 1998)

Her ne kadar Lozan Antlaşması'na odaklanmasa da "Cumhuriyet" dizisi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş sürecini detaylı bir şekilde ele alır ve Lozan görüşmelerine de yer verir. Dizi, Atatürk'ün liderliğinde gelişen diplomasi ve reform hareketlerini derinlemesine inceler. Lozan görüşmelerinin, Türkiye'nin bağımsızlığı açısından taşıdığı hayati önem vurgulanmaktadır.

6. "The Republic" (Series, 1998)

Although not solely focused on the Treaty of Lausanne, this series offers a detailed account of the establishment of the Turkish Republic and includes depictions of the Lausanne talks. It thoroughly explores diplomacy and reforms under Atatürk's leadership, highlighting the critical importance of Lausanne to Turkish independence.

7. "Yüzyılın Müzakeresi" (Belgesel, 2024)

Bu yapım, Lozan Antlaşması'nın Türkiye'nin modernleşme sürecine etkilerini analiz eden çağdaş bir belgeseldir. Günümüz tarihçileri ve uzmanların görüşleriyle zenginleştirilmiştir. Ayrıca, Lozan'ın ardından Türkiye'de yaşanan sosyal ve ekonomik değişimler de belgeselin önemli odak noktalarındandır.

7. "Negotiation of the Century" (Documentary, 2024)

A contemporary documentary analyzing the Treaty of Lausanne's impact on Turkey's modernization process. Enriched with the views of today's historians and experts, it

8. "Anadolu'da Diplomasi: Lozan'dan Cumhuriyet'e" (Belgesel, 2021)

Bu belgesel, Kurtuluş Savaşı sonrası Anadolu'daki sosyal dönüşümü ve Lozan Antlaşması'nın halk üzerindeki etkilerini ele alır. Filmde dönemin gazetelerinden, diplomatların anılarından ve nadir arşiv belgelerinden yararlanılarak kapsamlı bir anlatım sunulmaktadır.

8. "Diplomacy in Anatolia: From Lausanne to the Republic" (Documentary, 2021)

This film explores the social transformation in Anatolia after the War of Independence and the impact of the Treaty of Lausanne on the public. It offers a comprehensive narrative using newspapers of the era, diplomats' memoirs, and rare archival documents.

LOZAN ANTLAŞMASI'NIN KAZANIMLARI

Lozan Barış Antlaşması Türk tarihi açısından önemli bir antlaşmadır. 24 Temmuz 1923'te İsviçre'nin Lozan kentinde imzalanmıştır. Kurtuluş Savaşı'nı sonlandıran bu anlaşma Osmanlı Devleti'nin yerine kurulan yeni Türk Devleti'nin uluslararası alanda tanınmasını sağlayarak Türkiye'nin sınırlarını belirlemiştir. Türklerin bağımsızlığının tanınmasını sağlamıştır.

Lozan'ın 100. Yılına özel Boyut Yayınevi aracılığıyla 2021 yılında Bülent Özukan tarafından derlenen kitap "İlk ve Son Barış 100. Yılında Lozan" ve içindeki çeşitli yazılar bu yazımı yazmamda destekleyici bir güç oldu. Bu kitaptaki yazılardan biri olan ve Türkiye'nin en itibarlı ve popüler tarihçilerinden Prof. Dr. İlber Ortaylı tarafından yazılmış "Gayet Mantıklı ve Onurlu Bir Uzlaşma" isimli yazıya da değinmek istedim.

İlber Ortaylı, Lozan Barış Antlaşması'nı "mantıklı ve gayet onurlu bir uzlaşma" olarak tanımlamıştır. Bazı kişilerin Lozan'ı bir yenilgi bazılarının da zafer olarak gördüğünü, Lozan'ın kalıcı ve düzen sağlayıcı bir antlaşma olduğunu belirtmiştir. Cumhuriyet ilan edilmeden önceki geçiş döneminde imzalanan ve kurucu belge olan Lozan'ı bazılarının "dışarının yönettiği bir hezimet" dediğine değinerek Lozan'ın bir zafer değil aslında muhalif devletlerle bir uzlaşma olduğunu vurgulamıştır.

The Treaty of Lausanne is a significant agreement in Turkish history. It was signed on July 24, 1923, in the city of Lausanne, Switzerland. This treaty ended the War of Independence and led to the international recognition of the newly established Turkish Republic, thereby defining Turkey's national borders and securing its independence.

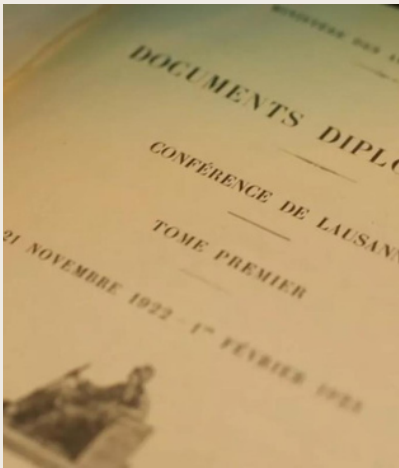
The book titled "First and Last Peace: Lausanne at its 100th Year" compiled by Bülent Özukan and published by Boyut Publishing House in 2021 in honor of the 100th anniversary of Lausanne, along with its various articles, was a strong inspiration for this essay. One of the featured articles in the book, written by one of Turkey's most respected and popular historians, Prof. Dr. İlber Ortaylı, titled "A Reasonable and Honorable Compromise," was particularly influential for me.

İlber Ortaylı defines the Treaty of Lausanne as "a logical and very honorable compromise." While some view it as a defeat and others as a victory, Ortaylı emphasizes its nature as a permanent and order-establishing agreement. Signed during the transitional period before the declaration of the Republic, this founding document is often mischaracterized by some as a "foreign-imposed defeat," whereas Ortaylı argues that it represents a compromise with the opposing powers rather than a triumph.

20 Kasım 1922 ve 4 Şubat 1923 tarihleri arasında Lozan'ın ilk safhası olmuştur. İlber Ortaylı, bu ilk dönemde en mühim meselenin sanıldığı gibi sınırların tespiti olmadığına parmak basmıştır. Yunanistan ile Türkiye sınır sorunlarının burada çözümlendiğinden bahsetmektedir. İngiltere, İtalya ve Fransa ile yüzyıllardan beri birikmiş sorunların çözümleri de ele alındığından bahseden İlber Ortaylı, bu sorunların sınır meselesinden çok kapitülasyonlar ve iktisadi ilişkiler olduğuna değinmiştir. Bu sorunlar çözülemeyince İsmet Paşa başkanlığındaki delegasyon Lozan'dan ayrılmıştır. 23 Nisan 1923'te tekrar görüşmelere başlanmış ve 24 Temmuz 1923'te 143 maddelik Lozan Antlaşması imzalanmıştır.

The first phase of the Lausanne negotiations took place between November 20, 1922, and February 4, 1923. Ortaylı stresses that the most crucial issue during this period was not the determination of borders, as commonly assumed. Instead, the resolution of long-standing issues with Britain, Italy, and France—especially regarding capitulations and economic matters—was of greater importance. When these issues could not be resolved, the Turkish delegation led by İsmet Pasha temporarily withdrew. Talks resumed on April 23, 1923, and the final treaty with 143 articles was signed on July 24, 1923.

İlber Ortaylı, Lozan'da sınırların aslında Mudanya Mütarekesi'ne göre tespit edildiğini belirtmiştir. Mudanya'da tespit edilen bu sınırların hepsi alınamamış olsa da çoğu alınmıştır. “Sakarya Zaferi ve Fransa ile Ankara Antlaşması ardından Mart 1922 tarihli barış teklifinde çeşitli iller Yunanistan'da kalacakken o da değişmiştir” diye belirtmektedir. Adaların ikisi dışındaki adalar Türkiye sınırlarının dışında kalmış, Musul meselesi de Lozan'da halledilememiştir.

According to Ortaylı, the borders outlined in Lausanne were essentially based on the Armistice of Mudanya. Although not all of the Mudanya borders were obtained, most were. For instance, in a peace proposal in March 1922 following the Sakarya Victory and the Ankara Agreement with France, several provinces were expected to remain in Greek hands, but this changed. All but two of the islands remained outside Turkey's borders, and the Mosul issue was left unresolved in Lausanne.

İlber Ortaylı, vatandaşlık meselesi ve mübadele konusuna da değinmiştir. Lozan'da vatandaşlığını değiştirmek isteyen gayrimüslimlere müdahale edilmeyeceği söylenmiştir. Ancak Lozan'da konuşulmamasına rağmen hemen Lozan'ın ardından mübadele olmuştur. İlber Ortaylı, Yunanistan'ın büyük devletlerle anlaşarak Yeni Türkiye'yi bunu kabul etmeye zorlamış olduğuna değinmektedir. Anadolu'daki Helen nüfusunun tamamı mübadeleye tabi tutulmuştur. İlber Ortaylı bunun Cumhuriyet'in o anı ve geleceği için olumsuz bir yaptırım olduğundan bahsetmektedir. Yunanistan'a gönderilen bu toplum orada büyük sıkıntılar içinde yaşamıştır.

Ortaylı also discusses the issue of citizenship and population exchange. Lausanne stated that non-Muslims wishing to change their citizenship would not be interfered with. However, despite the topic not being formally addressed in Lausanne, a population exchange occurred shortly afterward. Ortaylı explains that Greece, through agreements with major powers, pressured the new Turkish state into accepting this arrangement. The entire Hellenic population of Anatolia was subjected to this exchange, which Ortaylı describes as a punitive measure detrimental to the Republic's present and future. The transferred population faced significant hardships in Greece.

Düyûn-ı Umûmiye'nin kaldırılmasının Lozan'daki en büyük gelişmelerden biri olduğunu belirten İlber Ortaylı, bunun en büyük tartışma konusu olduğunu söylemektedir. Bu bir haciz kurumu olmaktan çıkmış, düzenli ödemelerle Türkiye, Osmanlı'dan kalan borçları bitirmiştir. Kapitülasyon mahkemeleri ve her türlü kapitülasyon kaldırılmıştır. Yunanlardan istenen savaş tazminatı nedeniyle İsmet Paşa ile İtilaf Devletleri arasında bir ayrılık olduğuna değinen İlber Ortaylı, bu sorunun Dedeoğlu, Karaoğlu demiryolu hattının Türklere bırakılarak çözüldüğünü açıklamıştır.

One of the most critical developments of Lausanne, Ortaylı notes, was the abolition of the Ottoman Public Debt Administration (Düyûn-ı Umûmiye). Once a debt collection institution, it was replaced by regular payments that enabled Turkey to pay off the remaining Ottoman debts. All capitulatory courts and privileges were abolished. Ortaylı mentions disagreements between İsmet Pasha and the Allied Powers over the war indemnity demanded from the Greeks, which was ultimately resolved by transferring control of the Dedeoğlu and Karaoğlu railway line to Turkey.

Dış politikada maalesef Musul meselesi halledilememiştir. Bunun mecliste şiddetle tartışılan bir mesele olduğuna değinen İlber Ortaylı, Musul meselesinin Hatay kadar ilgi çekmediğini söylemektedir. İlber Ortaylı, ordunun Misak-i Milli içerisinde sayılan bu bölgeye el atmamasının bir sebebi olduğunu, yeni Türkiye'nin Musul meselesi için mücadeleye girişecek hali olmadığını belirtmiştir.

İlber Ortaylı'nın kitaptaki bu yazısını kısaca özetlemek gerekirse Lozan onun dediği gibi mantıklı ve onurlu bir uzlaşmadır. Oldukça kalıcı ve düzeni sağlayıcıdır. Yeni Türkiye'nin sınırlarını belirlemiş, kapitülasyonlar kaldırılmış, Türklerin bağımsızlığının tanınmasını sağlamıştır.

Unfortunately, the Mosul issue remained unresolved in foreign policy. Although heavily debated in parliament, Ortaylı notes that Mosul did not garner as much attention as Hatay. He attributes Turkey's reluctance to pursue Mosul to its lack of resources or resolve at the time.

In summary, according to İlber Ortaylı, Lausanne was, as he puts it, a logical and honorable compromise. It was remarkably enduring and stabilizing. It defined the borders of the new Turkish Republic, abolished capitulations, and ensured recognition of Turkish independence.

Lozan Ve Sevr Anlaşmaları'nın Karşılaştırmalı Haritası

SAVAŞ MEYDANINDAN DİPLOMATİK BAŞARIYA

FROM THE BATTLEFIELD TO DIPLOMATIC TRIUMPH

Tarih boyunca bazı kesimler tarafından çarpıtılmak istense de Lozan Barış Antlaşması, tüm dünya tarihinin akışını değiştiren kritik bir antlaşmadır. Bu antlaşma sayesinde Mustafa Kemal Atatürk önderliğindeki İstiklal Savaşı'nın bütün dünyaya kabul ettirdiği zafer, diplomatik olarak da taçlandırılmış; bağımsız Türkiye Cumhuriyeti'nin temelleri sağlam atılmıştır.

Lozan Barış Antlaşması ile gerçekleşen önemli olaylardan bazıları şöyledir;

• Mustafa Kemal Atatürk önderliğindeki İstiklal Savaşı'nın, Birinci Dünya Savaşı'nın galip devletlerine, Yunanistan'a, Ermenistan'a ve Osmanlı padişahının yandaşlarına karşı kazanıldığının tescillenmesi,

• Osmanlı'yı yok etmeyi ve Anadolu'yu Ankara ve çevresine hapsetmeyi amaçlayan Sevr Antlaşması, tarihin çöp sepetine atılması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsız bir devlet olarak varlığını tüm dünyaya kabul ettirilmesi

• Osmanlı Devleti'ni yüzyıllar boyunca ekonomik ve siyasi açıdan zayıf düşüren kapitülasyonların kaldırılması,

• Türk milletinin tam anlamıyla bağımsız bir şekilde hareket edebilmesinin önünün açılması

• Batılı devletlerin Osmanlı Devleti'ni adeta vesayet altına alma politikalarına son verilmesi

• Yüzlerce yıllık hesapların Türk milletine kesilmesinin önüne geçilmesidir.

Although some groups have attempted to distort it throughout history, the Treaty of Lausanne is a pivotal agreement that altered the course of global history. Thanks to this treaty, the victory of the War of Independence led by Mustafa Kemal Atatürk was not only recognized by the world but was also crowned diplomatically, laying a solid foundation for the independent Republic of Turkey.

Some of the significant outcomes of the Treaty of Lausanne include:

- The confirmation that the War of Independence, under the leadership of Mustafa Kemal Atatürk, was won against the victorious powers of World War I, Greece, Armenia, and the supporters of the Ottoman Sultan.
- The Treaty of Sèvres, which aimed to dissolve the Ottoman Empire and confine Anatolia to Ankara and its surroundings, was discarded into the dustbin of history, and the existence of the Republic of Turkey as an independent state was acknowledged globally.
- The abolition of the capitulations that had economically and politically weakened the Ottoman Empire for centuries.
- The paving of the way for the Turkish nation to act in complete independence.
- The termination of Western powers' policies that effectively placed the Ottoman Empire under their tutelage.
- The prevention of centuries-old grievances being imposed upon the Turkish nation.

Gazi Mustafa Kemal Paşa, Lozan Barış Görüşmeleri süresince diplomatik zorlukların farkındaydı. Ancak kazandığı zaferin ve Türk milletinin azminin, diplomasi masasında da galip geleceğini biliyordu. Lozan görüşmeleri boyunca kazanılan zaferin boşa gitmemesi ve tam anlamıyla bağımsız bir devletin kurulması için tavizsiz bir tutum sergilenmiş, gerekirse görüşmelerin kesilmesi dahi göze alınmıştır.

Gazi Mustafa Kemal Pasha was fully aware of the diplomatic challenges during the Lausanne Peace Negotiations. However, he knew that the victory won and the determination of the Turkish nation would also prevail at the diplomatic table. Throughout the Lausanne talks, an uncompromising stance was adopted to ensure that the victory was not in vain and to establish a fully independent state — to the extent that even halting the negotiations was considered if necessary.

Sonuçta, İstiklal Savaşı sürecinde sahada kazanılan zafer, Lozan'da diplomasi yoluyla da tescil edilmiş ve Türkiye Cumhuriyeti, bağımsız bir devlet olarak tüm dünya tarafından kabul edilmiştir. Bu zafer, sadece o dönemi değil, geleceğe dair Türk milletinin varlığını da güvence altına almış, yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır.

Ultimately, the victory achieved on the battlefield during the War of Independence was validated through diplomacy in Lausanne, and the Republic of Turkey was recognized by the world as an independent state. This triumph not only marked a turning point in its era but also secured the future existence of the Turkish nation and opened the doors to a new era.

NUTUK'TAN LOZAN'A BAKIŞ

PERSPECTIVE ON LAUSANNE FROM THE NUTUK

Mustafa Kemal Atatürk, “Nutuk” adlı eserinde Lozan Antlaşması'na geniş bir şekilde yer vermiştir. Lozan Antlaşması, Türkiye Cumhuriyeti'nin uluslararası alanda bağımsızlığını ilan ettiği ve sınırlarının belirlediği önemli bir anlaşmadır. Atatürk, bu antlaşmanın Türkiye için büyük bir zafer olduğunu vurgulamıştır. Nutuk'ta Lozan Antlaşması'na ilişkin bazı temel düşünceleri şu şekilde özetleyebiliriz:

1. Bağımsızlık ve Egemenlik: Atatürk, Lozan Antlaşması'nın Türkiye'nin tam bağımsızlığını ve egemenliğini uluslararası alanda onaylatan bir belge olduğunu belirtmiştir. Bu antlaşma, Türk milletinin, işgalci güçlere karşı verdiği mücadelenin sonunda elde ettiği bağımsızlığının belgesidir.

2. Saltanatın ve Hilafetin Son Bulması: Lozan Antlaşması'nın Türk halkı açısından önemini anlatırken Osmanlı İmparatorluğu'nun sona erdiğini ve bunun yerine Cumhuriyet'in kurulduğunu vurgulamıştır. Saltanatın kaldırılması ve hilafetin sona ermesiyle birlikte, halkın egemenliğine dayalı modern bir devletin temelleri atılmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk dedicates significant attention to the Treaty of Lausanne in his speech, the *Nutuk*. The treaty is a landmark agreement that declared the international recognition of the Republic of Turkey's independence and established its borders. Atatürk emphasized that this treaty was a major victory for Turkey. Below are some of his key thoughts about the Treaty of Lausanne as reflected in the Nutuk:

1. Independence and Sovereignty: Atatürk stated that the Treaty of Lausanne was a document that confirmed Turkey's full independence and sovereignty on the international stage. It served as a testament to the Turkish nation's struggle and ultimate success in overcoming occupying forces.

2. Abolition of the Sultanate and Caliphate: In discussing the treaty's significance, Atatürk highlighted the end of the Ottoman Empire and the establishment of the Republic. With the abolition of the sultanate and the caliphate, the foundations of a modern state based on national sovereignty were laid.

3. Sınırların Çizilmesi: Atatürk, Lozan Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırlarının kesin olarak çizildiğini belirtmiştir. Bu antlaşma sayesinde, Türkiye'nin toprak bütünlüğü uluslararası arenada tanınmış ve güvence altına alınmıştır.

4. Azınlıklar ve Dış Politika: Lozan Antlaşması'nın bir diğer önemli yönü, Türkiye'deki azınlıkların haklarıyla ilgili düzenlemelerdir. Atatürk, bu düzenlemelerin Türk milletinin kendi içindeki birliğini sağlamasına yardımcı olduğunu ancak dışarıdaki azınlık haklarına da saygı gösterdiğini ifade etmiştir.

5. Misak-ı Milli'nin Gerçekleşmesi: Atatürk, Lozan Antlaşması'nın, Türk milletinin *Misak-ı Milli* (Milli Yemin) hedeflerine ulaştığının bir göstergesi olduğunu dile getirmiştir. Bu antlaşma İstanbul, Batum ve diğer toprakların kaybıyla başlayan bir sürecin sonunda Türkiye'nin milli sınırlarının belirlenmesi ve güvence altına alınması anlamına gelmektedir.

Atatürk, Lozan Antlaşması'nın ardından Türk milletinin ulusal bağımsızlığını kazandığını ve bu zaferin milletin büyük fedakârlıkları, kahramanlıkları ve azmiyle elde edildiğini ifade etmiştir.

Nutuk'ta, bu antlaşmanın, Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte Türkiye'nin uluslararası alanda güçlü bir devlet olarak yerini almasını sağlayan bir dönüm noktası olduğunu belirtmiştir.

3. Definition of Borders: Atatürk noted that the treaty definitively drew the borders of the Republic of Turkey. Through this agreement, Turkey's territorial integrity was recognized and guaranteed internationally.

4. Minorities and Foreign Policy: Another critical aspect of the Treaty of Lausanne was the regulation of minority rights within Turkey. Atatürk explained that these arrangements helped strengthen internal unity while also respecting the rights of minorities abroad.

5. Realization of the National Pact (Misak-ı Milli): Atatürk expressed that the treaty signified the realization of the Turkish nation's National Pact objectives. The agreement symbolized the culmination of a process that had begun with the loss of cities like Istanbul and Batumi, ultimately securing the national borders of Turkey.

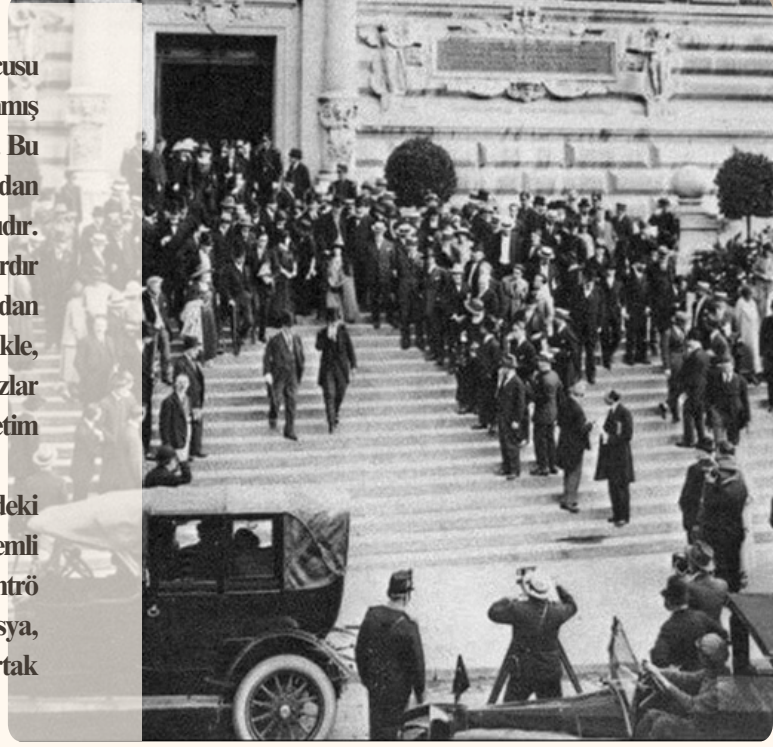
Following the Treaty of Lausanne, Atatürk affirmed that the Turkish nation had achieved national independence—a victory earned through tremendous sacrifice, heroism, and determination. In the Nutuk, he described this treaty as a turning point that, along with the declaration of the Republic, ensured Turkey's place as a strong and independent state in the international arena.

RUSYA'NIN LOZAN'A VE MONTRÖ'YE BAKIŞI

Russia's Perspective on Lausanne and Montreux

Lozan Antlaşması, 1923 yılında Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk ve İtilaf Devletleri arasında imzalanmış olan ve Türkiye'nin modern sınırlarını belirleyen bir anlaşmadır. Bu anlaşma, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılmasının ardından Türkiye'nin bağımsızlığını kazandığı önemli bir dönüm noktasıdır. Lozan Antlaşması'nın Rusya açısından büyük bir anlamı vardır çünkü anlaşma, Rusya'nın kendi egemenlik haklarıyla doğrudan ilişkili olan bazı bölgelere dair düzenlemeler içeriyordu. Özellikle, Rusya'nın Karadeniz'e açılmak için stratejik bir yol olan Boğazlar üzerindeki hakları, antlaşma ile belirlenmesiyle bir tür denetim altına alınmıştır.

Rusya, Lozan'ın belirlediği deniz yolları ve Boğazlar üzerindeki kontrollerin, Karadeniz'in askeri ve ticari anlamda çok önemli olduğunun bilincindeydi. Bu durum, ilerleyen yıllarda Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanmasında etkili olmuştur. Rusya, özellikle Karadeniz'in güvenliği konusunda Türkiye ile ortak çıkarlar doğrultusunda ilişkiler geliştirmeye başlamıştır.

The Treaty of Lausanne, signed in 1923 between the Republic of Turkey's founder Mustafa Kemal Atatürk and the Allied Powers, was an agreement that defined the modern borders of Turkey. This treaty marked a significant turning point, as it solidified Turkey's independence following the fall of the Ottoman Empire. For Russia, the Treaty of Lausanne carried considerable significance because it included provisions directly related to areas affecting Russia's sovereign interests. Specifically, Russia's rig...

Russia was well aware of the military and commercial importance of the sea routes and straits regulated by Lausanne. This awareness contributed to the eventual signing of the Montreux Convention. Russia began to develop relations with Turkey based on shared interests, particularly regarding the security of the Black Sea.

Montrö Boğazlar Sözleşmesi ise 1936 yılında Türkiye, Sovyetler Birliği, Birleşik Krallık, Fransa, Japonya, Yunanistan, Romanya ve Bulgaristan arasında imzalanan ve İstanbul Boğazı ile Çanakkale Boğazı'nın rejimini düzenleyen bir antlaşmadır. Bu sözleşme, Türkiye'ye boğazlar üzerinde tam hak ve yetki verirken aynı zamanda Karadeniz'e kıyısı bulunan devletlerin gemilerinin geçişini belirleyen kuralları da koymaktadır. Montrö'nün imzalanmasında Sovyet Rusya'nın etkisi büyüktür.

.Montrö Sözleşmesi'nin Sovyetler Birliği'nin lehine olan en önemli yönlerinden biri, Karadeniz'e kıyısı bulunan ülkelerin savaş gemilerinin Boğazlardan geçişine kısıtlamalar getirilmesidir.

Rusya, Türkiye'nin Boğazlar üzerindeki bağımsızlığını tanıırken, Karadeniz'in güvenliğini sağlama konusunda Türkiye'nin de kendisiyle aynı çıkarlar doğrultusunda hareket ettiğini kabul etmiştir. Bu bağlamda, Montrö'nün her iki ülke için de karşılıklı güveni artırıcı bir araç olarak işlev gördüğü söylenebilir.

The Montreux Convention Regarding the Regime of the Straits, signed in 1936 by Turkey, the Soviet Union, the United Kingdom, France, Japan, Greece, Romania, and Bulgaria, regulated the governance of the Bosphorus and Dardanelles Straits. While granting Turkey full rights and authority over the straits, it also established rules governing the passage of naval vessels from Black Sea coastal states.

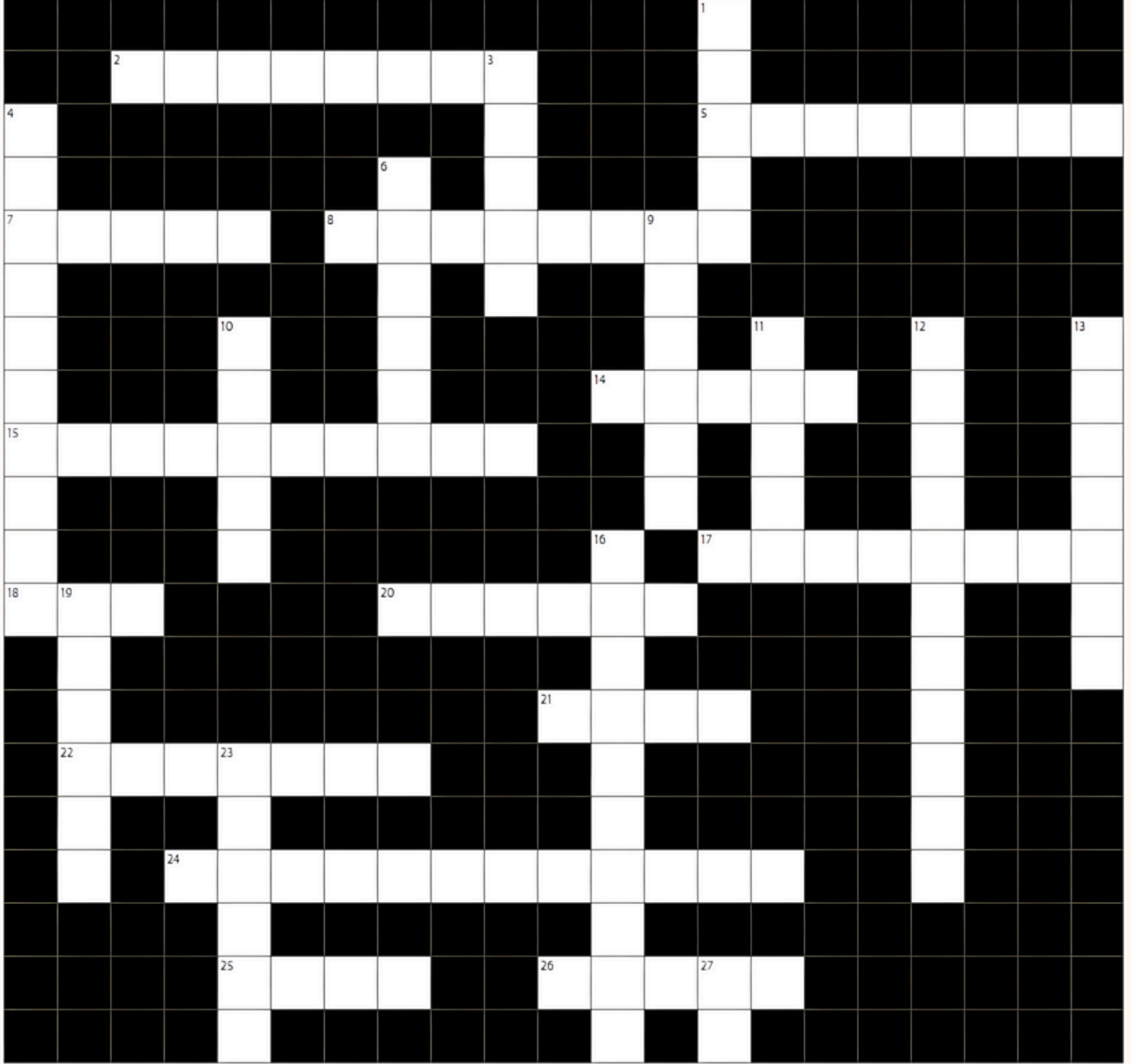
The Soviet Union played a major role in the signing of Montreux. With the goal of maintaining military dominance in the Black Sea, the Soviets took great interest in this agreement. They aimed to strengthen their control in the Black Sea and to have Turkey's sovereignty over the straits officially recognized. Moreover, Montreux provided the Soviet Union an opportunity to secure its southern maritime borders and expand its military presence in the region.

The Soviet Union's desire for close cooperation with Turkey in controlling the straits aimed at resolving regional security issues more effectively. While recognizing Turkey's independence over the straits, Russia also acknowledged that Turkey acted in alignment with their shared interests regarding the security of the Black Sea. In this context, it can be said that Montreux functioned as a tool to strengthen mutual trust between the two countries.

Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 20 Temmuz 1936

LOZAN BULMACA

LOZAN BULMACA

Soldan Sağa

- 2-İlk modern Türk üniversitesi hangi adla kuruldu?
- 5-İsmet İnönü'nün Lakabı
- 7-Lozan'da çözümlenemeyen sorun?
- 8-Lozan'da tartışma konusu olan bölge?
- 14-Lozan'da çözülemeyip referandumla çözülen sorun.
- 15-Lozan'da Türkiye'yi temsil eden başdelegemiz?
- 17-Lozan'da savaş tazminatı olarak alınan yer
- 18-Okulumuzun adı
- 20-Lozan Antlaşması'nın imzalandığı ay?
- 21-Türkiye'nin doğu sınırını belirleyen antlaşma?
- 22-Sevr'i imzalayan Osmanlı başdelegesi
- 24-Lozanla kaldırılan ekonomik yaptırımların adı?
- 25-Lozan öncesi Osmanlı'nın imzaladığı barış antlaşması
- 26-Alfabemiz

Yukarıdan Aşağıya

- 1-Ekonomiyi güçlendirmek için 1923'te düzenlenen kongre ili
- 3-Türkiye Cumhuriyeti'ni uluslararası alanda temsil eden belge
- 4-Lozan'dan sonra Türkiye'nin kabul edilen yeni yönetim biçimi nedir?
- 6-Boğazlar üzerindeki düzenlemeyi içeren antlaşmanın adı nedir?
- 9-Türkiye'nin güney sınırını belirleyen antlaşma nedir?
- 10-Atatürk'ün bir eseri
- 11-Bir reform adı
- 12-Lozan'da sınırların dışında kalan Türklerin yaşadığı ülke.
- 13-Lozan Antlaşması'nın imzalandığı ülke?
- 16-Lozan'da Türkiye'nin savaş tazminatı aldığı Balkan ülkesi.
- 19-İlimiz
- 23-Türkiye'nin egemenliğini tanıyan ilk itilaf devleti
- 27-Türkiye'nin ilk bankası

SORULAR

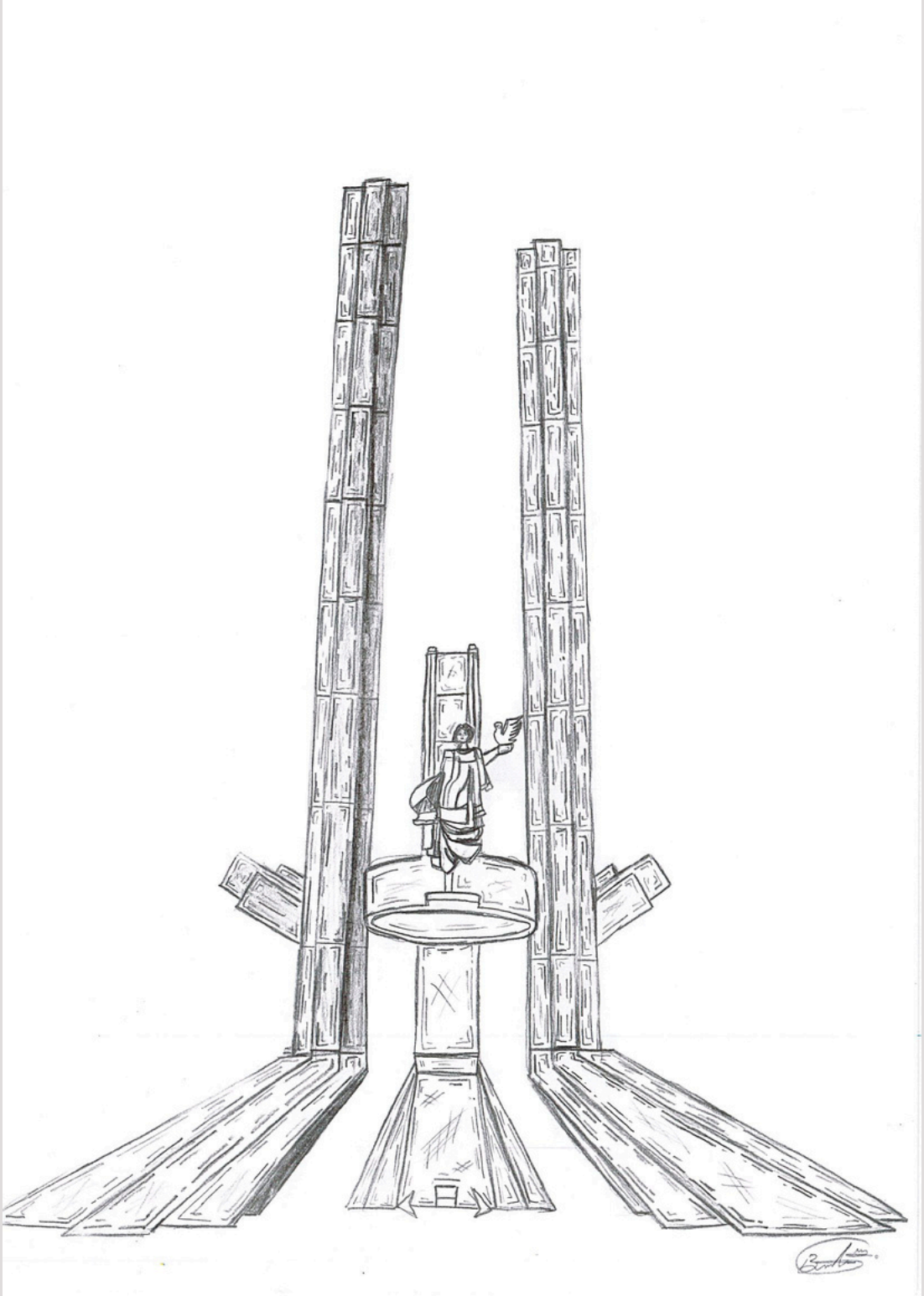

CEVAPLAR

ÖĞRENCİLERİMİZİN ÇİZİMLERİYLE LOZAN

Edirne,Lozan Anıtı'nın Kara Kalem Çizimi

İsmet İnönü'nün Barış Yanlısı Bir Politika İzlediğini Gösteren Karikatür

İsmet Paşa ve Delegelerin Lozan Anlaşması'nı İmzalarma Anını Gösteren Resim

Lozan Anlaşması'ndaki Kararlı ve Bağımsız Duruşumuzu Anlatan Karikatür

تصمیم گرفته شد که یونانیان
یونانیان ساکن استانبول
ترک‌های سایر مناطق (به جز

اترک

۱۹۲۱ امضا
شده است

مذاکراتی بین
تعیین گردد

ده است
آغاچ را به

کو و قارص
مانده است

شده است

لغو شده‌اند

ترکیه تعلق
یر به یونان
ار شده‌اند

ترکیه تابع
ها توسط
تنظیم خوا

متانبوله
فارچی در
به است

و همه
شده‌اند

مصطفی کمال آتاترک

جمهوریه طبق قرارداد آنکارا که در ۲۰ اکتبر ۱۹۲۱ امضا
شد، پذیرفته شده است

رئیس عراق مقرر گردید که در آینده طی مذاکراتی بین
بریتانیا و مجلس بزرگ ملی ترکیه تعیین گردد

یونان همانند قرارداد مودانیا پذیرفته شده است
عنوان غرامت جنگ، یونان منطقه کاراآغاچ را به
ترکیه واگذار کرده است

شوروی طبق قراردادهای گومری، مسکو و قارص
به همان صورت باقی مانده است

پس دولت ارمنی در شرق آناتولی لغو شده است
کاپیتولاسیون‌ها به طور قطعی لغو شده‌اند

جزایر، پول جادا و گوکچی‌آدا به دولت ترکیه تعلق
نفته، موازده جزیره به ایتالیا و سایر جزایر به یونان
واگذار شده‌اند

داریس خارج در داخل مرزهای دولت ترکیه تابع
ترکیه خواهند بود و برنامه آموزشی آن‌ها توسط
دولت ترکیه تنظیم خوا

پاتریارک نشین یونانی ارتدوکس استانبول
شروط عدم برقراری ارتباط با کلیساهای خارجی در
ترکیه پذیرفته شده است

نیازات اعطا شده به اقلیت‌ها لغو شده و همه
ملیت‌ها به عنوان شهروند ترکیه پذیرفته شده‌اند

RÖPORTAJ

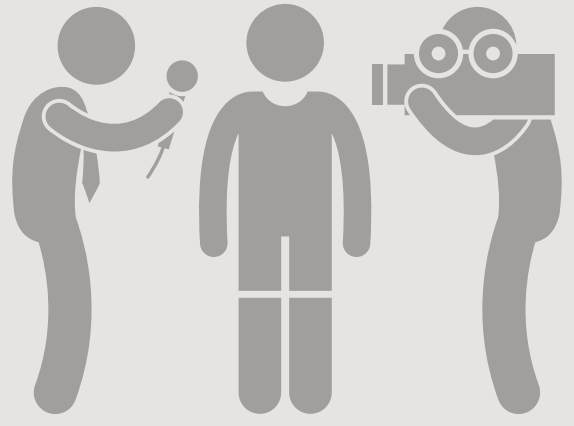
LOZAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ BÜLENT ATALAY

TÜ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TARİH BÖLÜMÜ

TÜ Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünde Dr. Bülent Atalay hocamızla gerçekleştirdiğimiz Lozan Anlaşması röpotajımızda sorduğumuz sorular ve hocamızın verdiği cevaplar aşağıdaki bölümde yer almaktadır. Kendisine değerli vaktini ayırdığı veengin bilgileriyle bizleri aydınlattığı için teşekkürlerimizi sunarız.

Below are the questions we asked and the responses provided by Dr. Bülent Atalay during our interview on the Treaty of Lausanne, conducted at the Department of History, Faculty of Letters, Trakya University. We would like to thank her for taking her valuable time and enlightening us with her vast knowledge.

**Lozan Antlaşması'nda yer alan sınır düzenlemelerini
Musul Sorunu özelinde Türkiye'ye etkinlerini nasıl
değerlendirirsiniz?**

Musul meselesi de Boğazlar meselesi gibi daha sonra halledilmek üzere müzakerelerden çıkartılmıştır. Zira bu meseleden dolayı İngilizler'in diğer mevzu ve meseleleri Türkiye'nin aleyhine sonuçlandırmak için sürekli gündeme getirmesi müzakereleri tıkamıştır. Bu durum sürekli olarak aslında İngiliz temsilci Lord Curzon tarafından istismar edilmişse de uzlaşmayan tarafın İsmet Paşa ve Türkiye olduğu havası kamuoyuna yansıtılmıştır. Türk tarafı halk oylaması yapılmasını teklif etmişse de kabul görmemiştir. Gündemi sürekli meşgul ettiğinden dolayı sonraya bırakılması mâkul olmuştur. Lakin Milletler Cemiyetine havale edilen bu mesele burada da hâkim güç İngiltere olduğu için kendi lehlerine çevirmeyi başarmışlardır. Türkiye meselenin halli için asker kullanmayı gündemine almışken, İngilizlerin tahrik ve teşvikiyle çıkan Şeyh Sait isyanı şartların aleyhine dönmesine sebep olmuştur. Çünkü içeride asayişin sağlanması gayesiyle askerî güç mecburen isyanın bastırılmasında kullanılmıştır.

How do you assess the effects of border arrangements in Lausanne on Turkey, specifically regarding the Mosul issue?

Similar to the Straits issue, the Mosul question was excluded from the negotiations to be dealt with later. The British continually brought it up to turn other matters against Turkey, blocking progress in the talks. Although it was manipulated by British delegate Lord Curzon to portray Turkey as the uncooperative party, the Turkish side proposed a plebiscite, which was not accepted. Since the issue dominated the agenda, it was postponed. However, when the matter was handed over to the League of Nations

Boğazlar meselesi Lozan'da nasıl çözüme kavuşturuldu? Bu çözümün Türkiye için taşıdığı önemi nasıl değerlendirirsiniz?

Boğazlar meselesi, Lozan müzakereleri sırasında tabi olarak ele alınmıştır. Fakat tam anlamıyla bizim lehimize halledildiğini söyleyemeyiz. Ancak işgal altındaki İstanbul göz önünde bulundurulduğunda bazı kazanımlar elde edilmiş olsa da yeterli değildi. Boğazlar, Milletler Cemiyeti'nin denetiminde ve bir Türk'ün başkanlığında komisyon tarafından idare edilecekti. Kısacası Boğazlar'da tam olarak bir Türk hâkimiyeti tesis edilememiştir. Lakin Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün geniş görüşlülüğü sayesinde II. Dünya Savaşı arifesinde Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile bugünkü statüsüne kavuşturulmuştur.

How was the issue of the Straits resolved in Lausanne, and how do you evaluate its importance for Turkey?

The Straits issue was naturally addressed during the Lausanne negotiations. However, it cannot be said that the matter was resolved entirely in our favor. While some gains were made considering the ongoing occupation of Istanbul, they were not sufficient. The Straits were to be managed by a commission under the supervision of the League of Nations and headed by a Turk. In other words, full Turkish control over the Straits was not established. However, thanks to the foresight of the Great Leader Mustafa Kemal Atatürk.

Lozan Antlaşması'nda 12 adanın ele alınış biçimini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Trablusgarp Savaşı sürecinde 12 Ada İtalyanlar tarafından işgal edilmiştir. Savaşı sonlandıran Uşi Antlaşması ile İtalya'ya geçici olarak burada hâkimiyetini tesis etme hakkını tanımıştır. Balkan Savaşı'nın çıkmasıyla İtalya varlığını sürekli hâle getirmek için gayret etmiş ve maalesef bunda başarılı olmuştur. Zira I. Dünya Savaşı sürecinde de Sevr Antlaşması ile hedefine ulaşmıştır. Kısaca belirtmek gerekirse 12 Ada'nın Türk toprağı olmaktan çıkış süreci Uşi Antlaşmasıyla diğer bir ifade ile I. Lozan Antlaşmasıyla başlamıştır.

How would you evaluate the treatment of the Twelve Islands issue in the Treaty of Lausanne?

During the Italo-Turkish War, the Twelve Islands were occupied by Italy. The Treaty of Ouchy granted Italy temporary control over the islands. When the Balkan Wars erupted, Italy worked to make its presence permanent and unfortunately succeeded. Through the Treaty of Sèvres during World War I, Italy solidified its claims. In short, the process of losing the Twelve Islands began with the Treaty of Ouchy—also known as the First Treaty of Lausanne.

Heyetin başında kendini “amatör diplomat” olarak nitelendiren İsmet Paşa’nın gönderilmesi doğru karar mıydı?

Evet, doğru bir karardır. Kim gönderilecekti? Mondros Mütarekesi’ni imzalayan Rauf Bey mi? Mudanya Mütarekesi’ni imzalayan İsmet Paşa mı? Veleve ki Rauf Bey gönderilmiş olsaydı, konferansın müzakere sürecinde Rauf Bey’e, karşı taraftan bir delegenin “... Rauf, bu teklifimizin maddeleri Mondros Mütarekesi’nden daha mı ağır şartları ihtiva ediyor?...” Sorusuna ne cevap verilebilirdi?

Was sending İsmet Pasha, who described himself as an “amateur diplomat,” the right decision?

Yes, it was the right decision. Who else could have been sent? Rauf Bey, who signed the Armistice of Mondros? Or İsmet Pasha, who signed the Armistice of Mudanya? If Rauf Bey had been sent, how would he have responded to a question from the other side such as: “Rauf, don’t the provisions of this proposal contain harsher terms than the Armistice of Mondros?”

Bu antlaşmanın imzalandığı Lozan kentinin seçilmesinin spesifik bir nedeni var mıydı?

İsviçre milletlerarası münasebetlerde tarafsızlığıyla tanınan bir devlettir. Birçok milletlerarası ve dolayısıyla devletlerarası müzakerelere ev sahipliği yapmıştır. 5. Soruda da belirtildiği gibi Uşi Antlaşması da burada imzalanmıştır. Türk tarafı İzmir’de yapılması hususunda çok ısrar etmişti. İsrarın amacı, yakılan ve yıkılan İzmir’in nezdinde Türkiye’nin güya medeni Avrupa ve destekledikleri Yunan ordusu tarafından ne hâle getirildiğini dünyaya göstermekti. Lakin tarafsız bir ülkede olmasının gerektiği ileri sürülerek, zaten bu ve benzeri müzakereleri yaparak hem gelir hem de saygınlık kazanmış olan İsviçre tercih edilmiştir.

Was there a specific reason Lausanne was chosen as the city where the treaty would be signed?

Switzerland is internationally recognized for its neutrality. It has hosted many international negotiations. As mentioned in question 5, the Treaty of Ouchy was also signed there. Although Turkey insisted on Izmir, to symbolically show the destruction caused by Europe and the Greek army, the argument for neutrality led to the choice of Switzerland, which had gained prestige and profit from hosting such meetings.

MAYIS 2025

DERGİ EKİBİ

TORCH OF HISTORY 52
TARİHİN MEŞALESİ

Dergi ekibimizle Lozan' a giden yolda araştırmalar yaparak bilgilerimizi tazeleme, Lozan Anıtı ve Milli Mücadele, Lozan Müzesi'ni ziyaret ederek bakış açımızı değiştirme, yazılarımızı ve dergimizi oluşturma sürecimiz.

TEŞEKKÜR

TARİHİN MEŞALESİ dergisi henüz fikir aşamasındayken Lozan Anlaşması ile ilgili çalışma yapmamız konusunda bize ışık olan Prof. Dr. Acar BALTAŞ'a,
Dergimizin yayınlanmasında sonsuz destekçimiz olan Kurucumuz Sn. Nesim İBA' ya,
Fikirleri ve yol göstericiliğiyle hep yanımızda olan yöneticilerimiz Nurdan BAYRAM ve Derya ÇAĞLAYAN AKINLAR' a,
“Tarih yalnızca geçmişi anlatmaz, geleceği aydınlatır.” düşüncesinden ilham alarak dergimize ismini veren Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenimiz Uğur AKINLAR' a sonsuz teşekkürlerimizle...

Ahmet UZUNÇINAR
TED Edirne Koleji
Akademik Koordinatör

Umut EREN
TED Edirne Koleji
Tarih Öğretmeni

ACKNOWLEDGEMENTS

We would like to extend our heartfelt thanks to:

Prof. Dr. Acar BALTAŞ, who inspired us to focus on the Treaty of Lausanne back when this magazine was only an idea;

Our Founder, Mr. Nesim İBA, who has been our unwavering supporter in publishing this magazine;

Our administrators, Nurdan BAYRAM and Derya ÇAĞLAYAN AKINLAR, who have always been with us through their ideas and guidance;

And to our Turkish Language and Literature teacher, Uğur AKINLAR, who gave our magazine its name inspired by the thought, “History does not merely recount the past, it illuminates the future.”

Ahmet UZUNÇINAR
Academic Coordinator
TED Edirne College

Umut EREN
History Teacher
TED Edirne College

